

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen posejdeljka in dneva po prazniku

V senci Petra Velikega

Najboljša opredelitev sovjetskega sistema je gotovo ta, da je na povelje z bičem in krvjo uresničena utopija. Po pravici je dejal Ljening, da je prvi boljševik bil Peter Veliki. To je edini car, ki njegovega ogromnega spomenika rdeča revolucija v Petrogradu ni porušila. Še po dvestoletnih letih je popolnoma ohranjeno truplo tega strašnega mogotca napravilo na sovjetsko komisijo, ki je lani odprla vse krste pokojnih vladarjev Rusije, tak vtis, da ga niso oropali draguljev, kakor so ostale, ki so jih potem pometali vse skupaj v eno jamo, ampak so krsto zopet spoštljivo zaprli in pustili v grobnici, kjer bo truplo nedotaknjeno počivalo dalje.

Te globoke simpatije proletarskih diktatorjev do Petra so popolnoma naravne in razumljive. Bil je brezobziren diktator in je hotel svoje državljane »osrečiti« po sili tudi proti njihovi volji kakor oni. Čez noč je hotel izpremeniti ogromno državo iz patriarhalne fevdokracije v najprosvetlenejšo absolutistično birokracijo. Uvedel je najhujši centralizem in postavil policaja za vsakim uradnikom. Zasnoval je državni gospodarski načrt in vnaprej določil, koliko se ga bo moralo uresničiti vsako leto. Tudi vero in prepričanje vsakogar je hotel določiti sam, postavil cerkev pod nadzorstvo državnega prokuratorja in policiji velel strogo paziti na to, kaj in kako vsak državljani misli. Carobno sredstvo, s katerim je svoje ogromne načrte izvajal v življenju, so bili palica, izgon v Sibirijo in vešala; v svrhu izvedbe svojih zamislov so se mu ljudje tako malo smilili, da je ob zgradbi Peterburga, postavljenega na zmrznjenem močvirju, pomrlo najmanj stotisoč iz vseh kotov Rusije nasilno skupaj zgnanih mužikov od naporov, mraza, boleznin in nezadostne hrane, zato da je dobila Rusija dostojno prestolico ob Baltiku.

Popolnoma po istem sistemu delajo boljševiski samozavanci. Kakor Peter s par polki in tajno policijo ter uradništvom strahujejo komisariji s pomočjo 2 milijonov članov komunistične stranke, ki uživajo vse močote predprave ter se vsak dan na karte do silega najejo, dočim večina kmetijskega naroda strada, 170 milijonov ruskega prebivalstva. Njihovi načrti so enako kakor Petrovi po svojem celotnem zamislu blazni in neuresničljivi in bo od njih ostal le majhen del; Ljeningova Rusija bo kljub vsem obetom in naporom ter strašnim žrtvam vendarle zastala za ostalim svetom kakor je Petrova. Kakor Peter se tudi rešči komisariji udajajo utvari, da so že ali da vsaj v par desetletjih bodo do dna izpremenili duševnost ruskega kmeta, toda zdi se, da je njegov instinkt zasebne lasti in svobodne delavnosti kljub temu, da so mu jo kratili enkrat veleposestniška kasta, zdaj pa državni kolektivni, ki ga neusmiljeno oropajo vsako leto večjega dela njegovega pridelka, tako neizkorenljivo močan, da se bo komunistični birokratizem ob njem prav tak razbil, kakor so se Petrove zapadne reforme. In kakor je ruski narod preklinjal Petra kot Antikrista, tako bo preklinjal tudi boljševiske »krvosece«, kakor že danes, če ga ne slišijo vohuni, imenuje svoje rdeče gospodarje.

Res zelo slabe fundamente mora imeti sistem, ki mora še po šestnajstih letih svojega obstoja, ko ga že dolgo nihče več ne moti in ne ovira, ko je, kakor se je še nedavno ponasjal, izruval iz duše pohlevnega ruskega človeka vsako opozicijo, nazunaj pa si pridobil simpatije in pomoč Francije in skoraj vse ostale evropske veleburžoazije, zopet streljati ljudi na tisoče, odpravljati v Sibirijo cele kolone izgnancev in zaplenjati njihovo premoženje, kolikor ga more sovjetski državljani sploh kaj imeti. Še celo nedolžne sorodnike »razrednih sovražnikov proletarijata«, ki da so se naenkrat zopet pojavili ob umoru Staljinovega prijatelja Kirova, kaznujejo z izgonom v severno Azijo, česar, mimogrede povedano, carji niso nikoli storili! Sami sebe tolčejo po zobeh sovjetski listi, ko ob priliki tega atentata dvigajo toliko vpitje zaradi odkritja neke velike povsodi razširjene zarote proti sovjetskemu sistemu — kakor na primer piše »Pravda« od 3. t. m. — ker se vsakdo sprašuje, odkod neki taka zarota, ko pa Evropa Rusijo in njene diktatorje pusti popolnoma na miru, ko z njimi celo sklepa prijateljske pakte in ko evropske in ameriške velebanke oskrbujejo z velikimi krediti ter finansirajo krvočolni Staljinov režim? Torej v Rusiji sami, v naročju njenega delavskega in kmetijskega proletarijata — Nikolajev, ki je Kirova ustrelil in vsi, ki so po trditvi režima bili njegovi somišljeniki ter so jih postrelili ali obsodili na ječo, mraz in glad, so bili uradniki sovjetskega proletarskega režima — se je zarodilo nevarno gibanje, zaradi katerega je Staljin spustil zopet z verige najhujše demone sovjetskega strahovladja. Vse to po tolikih letih režima, ki je že vsako eskimsko naselbino oskrbel z radijem, ki dan in noč oznanja blagodat komunizma, in Nikolajev sam je bil čisto pristen komunist od mladih nog, produkt nove marksistične vzgoje, cvet njene brezboštva in razrednoproletarske miselnosti brez vsake klice buržajske ali belogardiistične kuge!

Še bolj značilne kakor krvave eksekucije nad neposrednimi somišljeniki Nikolajeva iz sovjetske srednje in nižje birokracije, so procesi, ki so se zdaj začeli po vsej Rusiji zoper razne uradnike, ki so državnim denar poneverjali, veržili, z državnim žitom spekulirali in na drug način svoj lastni režim na debelo ogoljufali. V Harkovu je državna banka dajala milijonske kredite v spekulativne in goljufivne namene, v Kijevu so istovestno z državnimi bankami sledili milijonske istovestne, ponarejene knjige in spekulacije z lažindustrijami, v Omsku so postavili pred sodišče celo vrsto funkcionarjev železnice, ki so omogočali verižniške transporte. Sploh ni ga večjega kraja, kjer ne bi zasledila izredna sodišča Gepu, ki imajo pripravljene rablje, ječo in izgon za nebroj uradnikov sovjetskega birokratskega aparata. Vse kakor v bivših časih carizma, in vendar je da-

Po razpravi o Posaarju in o naši pritožbi v Ženevi

Stopa na dnevni red

vprašanje francosko-italijanskega zbližanja in sodelovanja

Francija bo ugodila skoraj vsem željam Italije po kolonijah v Afriki

Pariz, 12. decembra. TG. Francosko-italijanska volja za doseg medsebojnega sporazuma je v Ženevi prestala najhujšo preizkušnjo. Niti najbolj optimistični diplomati niso pričakovali, da bodo pogajanja, ki jih je začel pokojni Barthou, prestala ta ognji krst. Prerokovanja so se izkazala za netočna. V Ženevi je več čas razprave o jugoslovanski pritožbi obstajalo najbolj iskreno sodelovanje francoske in italijanske delegacije, ki je naposled tudi s pomočjo Anglije doseglo uspeh, ki ga je Zveza narodov beležila s svojim sklepom, sprejetim v noči od ponedeljka na torek.

Prazniki v Rimu

Istočasno, ko sta Laval in baron Aloisi tako tesno sodelovala v Ženevi, se je odigrala v Rimu veličastna ceremonija francosko-italijanskega prijateljstva, ko je predsednik senatnega odbora za zunanje zadeve v imenu francoske republike predal italijanski vladi veliko soho slavnega francoskega pesnika Chateaubrianda, nekdanjega francoskega poslanika v Rimu in pesnika »večnega Rima«. Na koncu svojega govora, v katerem je poveljeval »prijateljstvo obeh latinskih sester«, je senator Berenger s povdorkom naznanil, da bo kmalu prišel v Rim tudi francoski zunanji minister Laval, da obišče italijansko vladno, Rim in ves italijanski narod kot odposlanec francoske republike. Po svečanosti je bil sprejet pri Mussoliniju, ki mu je še posebej povedal nekaj podrobnosti o obisku ministra Lavaia.

Tako prihaja po razburkanih dneh, ko je usoda Evrope visela na ureditvi posaarskega vprašanja in na pravih rešitvi jugoslovanske pritožbe, zopet v ospredje kot eden najpomembnejših problemov italijansko-francoski sporazum. Mnogokrat se je v toku zadnjih let že obravnavalo to vprašanje tako, da mora biti slehernemu znano, katere so sporne točke med obema državama. Toda ob priliki, ko se italijanska in francoska vlada pripravljata, da s sporazumom končata svojo, včasih bolj tiho, drugič zopet bolj bučno borbo, in da ustvarita čisto novo politično podlago za reševanje drugih evropskih težav, bo vendar le dobro, ako sporna vprašanja še enkrat nastavejo. Francoska revija »Affaires Etrangères« jih je našlela, kakor je to storila tudi italijanska istoimenska revija »Affari Esteri«.

Najpomembnejši točki na dnevnem redu francosko-italijanskega pogajanja sta Tunizija in zahteve Italije po afriških kolonijah.

Tunizija

Glede Tunizije je do 1. 1918. ko jo je Francija odpovedala, veljala francosko-italijanska pogodba, sklenjena 1. 1899. V tej pogodbi je Italija priznala Franciji pravico do Tunizije, medtem ko se je Francija obvezala, da bo dala popolno enakopravnost Francozom, domačinom in Italijanom, ki v Tuniziji prebivajo. L. 1918. je Francija pri odložitvi imenovane pogodbe obljubila, da jo bo na vsake tri mesece obnavljala, kar je do zdaj tudi storila, toda to začasno stanje ne more trajati dalje in je treba vprašanje urediti na podlagi nove pogodbe. Italija to želi in bo njena želja tudi izpolnjena.

Glede druge točke, italijanskih kolonij v Afriki, je treba poudariti, da temeljijo italijanske zahteve na gotovih pogodbah. Sem spadajo francosko-italijanske pogodbe iz 1. 1900. in 1902., v katerih se je Francija obvezala, da Francija svojega območja v Afriki ne bo razširjala mimo območja, določenega v trojem sporazumu med Francijo, Anglijo in Italijo 1. 1899. V nasprotju s to obveznostjo pa je francoska vlada v svoji novi pogodbi z Anglijo, sklenjeni 1. 1919., razširila svoje območje in 1. 1899. določeno črto zanesla daleč v Libijo. Italija je takrat protestirala, a zaman. To vprašanje bo treba sedaj urediti.

Posledice londonskega pakta

Poleg pogodb 1. 1900. in 1. 1902. pa je treba omeniti še člen 13. londonskega pakta od 25. aprila 1915., ki določa izrecno, da bo Italija, v primeru, da Francija in Anglija razširita svoje afriške kolonije na škodo nemških kolonij, dobila nove kolonije. Toda vrhovni svet mirovne konference je dodelil vse nemške kolonije v Afriki ali Franciji ali Angliji (izvzemši ozemlja Ruanda Urundi, ki ga je dobila Belgija). Italija je protestirala, a zopet zaman. Šele nekaj let pozneje je Anglija sama od sebe odstopila Italiji ozemlje Džube v Somaliji in je pritisnila tudi na egiptovsko in sudansko vlado, da je Italija dobila ozemlje okrog oaze Džarabub. Na francoski strani se ni zgodilo ničesar, čeravno je Francija sama v znani pogodbi Bonin-Pichon iz 1. 1919. Italiji priznala pravico do kolonijalnih odškodnin na podlagi člena 13. londonskega pakta.

Potrebna debata v polškem parlamentu

„Zakaj silimo v nemško žrelo“

Porazen napad na nemško politiko zun. ministra Becka

Varšava, 12. dec. b. V nadaljevanju proračunske razprave je opozicija zelo ostro napadla vlado zaradi njene čudne politike do Nemčije. Narodni poslanec Čapinski je povdaril, da zaradi prijateljske politike napram Nemčiji vlada v vsej državi veliko vznemirjenje in nerazpoloženje in ljudstvo je postalo nemirno. Nemčija se mrzlično obožuje. Govornik vprašuje: Proti komu? Ali je poljska vlada zares tako kratkovidna, da misli, da se Nemci pripravljajo na vojno samo proti Franciji? Ali je man Nemcem potrebna tako ogromna

nes ves uradniški kader Rusije iziščen »razrednih sovražnikov proletarijata« ter obstoja iz samih učencev nove šole, kar pa je starejših, so vsi taki, ki so bili v bojni fronti proti staremu režimu in nosijo rdečo zvezdo za zasluge v boju zoper aristokracijo in buržoazijo. Vidi se torej jasno, da je miselnost ruskega človeka še vedno stara, kar se tiče gotovih moralnih pojmov, da torej komunistična šola svoje naloge ne izpolnjuje — zakaj, to je drugo vprašanje. Prvič: nobena vzgoja, ki sloni na

1915., ki določa izrecno, da bo Italija, v primeru, da Francija in Anglija razširita svoje afriške kolonije na škodo nemških kolonij, dobila nove kolonije. Toda vrhovni svet mirovne konference je dodelil vse nemške kolonije v Afriki ali Franciji ali Angliji (izvzemši ozemlja Ruanda Urundi, ki ga je dobila Belgija). Italija je protestirala, a zopet zaman. Šele nekaj let pozneje je Anglija sama od sebe odstopila Italiji ozemlje Džube v Somaliji in je pritisnila tudi na egiptovsko in sudansko vlado, da je Italija dobila ozemlje okrog oaze Džarabub. Na francoski strani se ni zgodilo ničesar, čeravno je Francija sama v znani pogodbi Bonin-Pichon iz 1. 1919. Italiji priznala pravico do kolonijalnih odškodnin na podlagi člena 13. londonskega pakta.

To so glavne točke francosko-italijanskih pogajanj, ki potekajo ugodno, tako zatrjujejo v uradnih krogih. Seveda so se okrog njih nanizala sedaj še druga vprašanja političnega značaja in ki tičejo sodelovanja v raznih predelih Evrope, predvsem v Podonavju in na Balkanu. Ženeva je pokazala, da tudi tukaj razdelje niso več tako velike, kot so bile še pred enim letom.

Tik pred zaključitvijo...

Pariz, 12. dec. c. Nocojšnji listi objavljajo z velikimi črkami izjavo predsednika senatnega odbora za zunanje zadeve, senatorja Henryja Berengerja, ki se vrača iz Rima. Senator Berenger izjavlja, da je vžihčen nad svojim sprejemom v Rimu. Iz Rima se vrača s tako dobrim vtisom in s tako veselimi vestmi, da je prepričan, da stojimo tik pred zaključitvijo obširne prijateljske pogodbe med Francijo in Italijo. Senator Berenger izjavlja, da so pogajanja zaključena uspešno v vseh podrobnostih in da je sedaj samo dolžnost diplomacije, da iz tega ustvari formalne protokole, ki naj zaključijo staro dobo nesporazumov in otvorijo srečno dobo trajnega prijateljstva med obema državama. Berenger izjavlja, da je bilo treba

Gospodarski položaj Italije: 550 milijard dolgov

Italijanski tisk napada izdajalstvo 15.000 malodušnežev, ki širijo zmedo in strah

Rim, 12. dec. b. Znana angleška revija »The Economist« je v več člankih orisala gospodarsko in finančno stanje Italije in napovedala nevarnost, da se bo morala italijanska lira devalvirati, ker so se letos zlate rezerve Banca d'Italia znižale z nad 1 milijardo lir in ker znašajo danes notranja posojila že okoli 134 milijard lir (536 milijard Din).

V zvezi s tem napada »Popolo d'Italia« zelo ostro protifašiste in one fašistične elemente, ki dvomijo v uspeh fašistične politike. Pri plebiscitu, ki je bil v začetku letošnjega leta, se je pokazalo, da ima Italija 15.000 malodušnih izdajalcev. Če se vzame v obzir, da ima Italija 43 milijonov prebivalcev, potem to številu nezadovoljnih sploh ne prihaja v poštev. List pa nadalje ugotavlja, da je število takih izdajalcev v Italiji v zadnjem času zelo naraslo. List upa, da je malodušnost teh ljudi le prehodnega značaja, pripisati pa jo je zabitosti in idiotizmu malodušnežev, bolezen, ki pa je popolnoma neozdravljiva. Italijanski izdajalci so sli, kakor tudi ta list, kot spekulanti na borze, kjer so raznašali alarmantne vesti o finančnem položaju Italije in o slabem stanju italijanske lire. Oni so širili vesti, da bo treba državnim nameščencem ponovno znižati plače in da se bodo znižale v zvezi s tem tudi najemnine stanovanj in da se bo morala končno devalvirati lira. Vlada o vsem tem ničesar ne ve in se zaveda, da se plače uradnikom ne mo-

Kdaj pojde Laval v Rim

Pariz, 12. dec. b. »Petit Journal«, pravi, da bodo ženevski sklepi močno pospešili pogajanja med Francijo in Italijo. Vendar potovanje Lavaia v Rim še vedno ni določeno, in niso točna poročila o tem, da potuje Laval v Rim še pred koncem leta. Vse kaže, da pojde Laval v Rim šele, ko Italija sprejme neke pogoje. Semkaj spadajo zlasti politična pogajanja z Malo zvezo in z Balkansko zvezo. Afriške zadeve med Francijo in Italijo so malone urejene. Francija želi, da bi za svoje odstopne na tem področju našla gotove protidajatve glede položaja na Balkanu. V nasprotnem primeru Laval ne bi dosegel cilja, ki bi si ga stavil s potovanjem v Rim. Po mnenju italijanskega delegata Aloisia Lavaia ne pojde v Rim pred posaarskim plebiscitom.

Tudi Beneš obišče Rim?

Rim, 12. dec. b. Po neki vesti iz Ženeve fašistični listi ne izključujejo možnosti, da bo v najkrajšem času prišel v Rim češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš.

odpraviti vsa sporna vprašanja v Afriki in v Evropi. O vseh teh vprašanjih je že dosežen sporazum. Tako vidimo, da se ustvarja močan latinski blok, ki bo štel nad 80 milijonov ljudi in ki bo zvesto čval kulturo Evrope, ki sloni na latinskih dedščinah. Latinski mir pomeni zmeraj mir v harmoniji. Zato je gotovo, da se bodo tudi ostala evropska vprašanja sedaj lažje reševala pod tem vidikom. Posebno politika v Podonavju mora odpreti pot tej harmoniji, ki jo zahteva socialna in gospodarska stiska vseh držav v Srednji Evropi. Če ne bi prišlo do sporazuma med Francijo in Italijo, bi mogli z gotovostjo računati, da bi kmalu prišlo v Evropi do katastrofe, ki bi obračunala z evropsko civilizacijo in kulturo za vse večne čase.

rejo nič več znižati, zlasti z ozirom na to, ker so cene življenjskim potrebščinam v porastu. Dalje so se razširile v inozemstvu tudi vesti, da se bo plačeval davek na državne obveznice. Ta trditve ne more biti resnična, saj se državne obveznice vendar ne morejo taksirati, če so bile letos podvržene konverziji, po kateri je bila lastnikom teh državnih papirjev znižana renta za 30%. Hišni lastniki pa so tudi že morali letos v aprilu znižati od 15 na 12%. Končno potrjuje neresničnost vesti, ki so se razširile v inozemstvu v zvezi s finančnim položajem v Italiji, tudi vladni ukrepi glede omejitev in kontrole v deviznem prometu. Vlada grozi, da bo proti vsem razširjevalcem lažljivih vesti in spekulantom v državi uvedla najstrožji kazenski postopek. Vsi oni pa, ki niso dostojni, da so člani fašistične stranke, bodo izključeni, da se stranke osvobodi nepotrebnega balasta.

Sir John Simon o najnevarnejšem sporu zadnjih let

London, 12. dec. c. Angleški parlament je imel danes popoldne sejo, na kateri je zunanji minister sir John Simon dal tudi važno izjavo o zadnjem izrednem zasedanju Sveta Zveze narodov, ki je razpravljal o jugoslovanski pritožbi. Sir John Simon je odgovarjal voditelju opozicije, vodji socialistov Lansburyju. Sir John Simon je izjavil, da je Anglija srečna, da je Zvezi narodov uspelo rešiti najnevarnejši spor zadnjih let. Izjavil je, da je vesel, da je bil predstavnik Anglije, lord Eden, tisti, ki je največ pripomogel do tega, da je prišlo do sporazuma med obema sprtima strankama. Nazadnje je govoril še poslanec Lansbury sam, ki je tudi izjavil, da je vesel, da je bila Anglija tista, ki je v tej debati največ pripomogla k temu, da je Zveza narodov lahko rešila svoj moralni in pravni ugled.

Poraz Bolivije popoln

Buenos Aires, 12. dec. b. Po vesteh s paragvajske meje so Paragvajci sedaj že na področju Bolivije ter podijo pred seboj razpršene bolivijske čete v notranjost države. Trenutno se vodijo ogorčene borbe za neko bolivijsko trdnjavo. Če ta trdnjava pade v roke Paragvajcem, bodo lahko prodrli globoko v bolivijsko področje. Bolivijske čete se počasi umikajo, trdno se držijo le pri obrambi trdnjave, kjer se vodijo ogorčene in zelo krvave borbe. Argentinska vlada je poslala na mejo precej novih čet, ker se boji, da se borba ne prenese na argentinsko ozemlje.

Dunajska vremenska napoved: Oblačno in megleno, sicer še mito vreme.

Japonska odpovedala francoski sporazum

Mogočen govor vojnega ministra

Tokio, 12. dec. c. Danes popoldne se je setal k seji kronski svet, ki je sprejel sklep, da Japonska odpoveduje washingtonski sporazum, pa nikakor ne mara reči, da ne bi bila pripravljena nadaljevati s pogajanja na drugi podlagi.

Ta vest je bila sporočena takoj v London, kjer sedaj izjavljajo, da je nemogoče nadaljevati pomorska pogajanja in je zato najbolje, da se ta pogajanja odlože na prihodnjo pomlad. Razumljivo je, da je ta vest iz Tokia zelo vznemirila ameriško javnost. Tiki pred sejo kronskega sveta je namreč mornariški minister izjavil, da ima danes Japonska 80.000 izsolanih mornarjev, dočim jih ima Amerika samo 90.000. Amerika ima sicer še veliko prednosti zaradi tehničnih prednosti svojega orožja, toda Japonska lahko zaupa v to, da je kadej japonskih mornarjev s častniki vred vsaj za 100% boljši od ameriškega.

Tokio, 12. dec. b. Vojni minister je podal v pomorskem odboru daljši ekspozé o stanju v tem ministrstvu. Izjavil je, da ima Japonska mnogo več izvežanih pomorskih čast-

nikov in mornarjev, kakor pa Združene države. Tehnična premoč Združenih držav je samo navidezna, če nima na razpolago dovolj častnikov in mornarjev. Takoj, ko Japonska odpove pomorski sporazum, bo imela pravico, da zgradi nekaj tipov onih vojnih ladij, ki bodo najbolj ugajale, ne da bi mogla pri tem razpremiti stare ladje, ki še vedno lahko zelo koristno služijo v primeru vojne. Glede otokov je izjavil vojni minister, da jih je dobila Japonska kot vojni plen in da jih bo branila z vso silo. Nikdar ne bo dovolila, da bi se ti otoki komurkoli vrnili. Japonci prav nič ne briga ta ali oni mandat nad temi otoki, kajti Japonska ni več članica Zveze narodov in smatra pravno te otoke le kot vojni plen, ki se lahko odvzame samo z novo vojno.

Odmev v Londonu

London, 12. dec. c. Z ozirom na popolno neuspešnost dela na pomorski konferenci v Londonu je danes ameriška delegacija sklenila, da prihodnji teden zapusti London.

Kaj počne Rusija v Zvezi narodov

Oster protest „Mednarodne zveze proti III. internacionali“

Zeneva, 12. dec. Predsednik „Mednarodne zveze proti tretji internacionali“ g. Th. Aubert je poslal predsedniku in članom Sveta Zveze narodov pismo, v katerem protestira proti navzočnosti sovjetske Rusije v Zvezi narodov. Sovjetska Rusija ni izpolnila mednarodnih obvez, ki bi jih bila morala kot članica Zveze narodov. Vsaka članica se mora namreč obvezati, da bi zagotovila, da bo vladala čast v mednarodnih odnosih.

Sovjetska vlada je v tesnih zvezah z izvršnim odborom komunistične internacionale. Sedež tega odbora je v državnih palači v Moskvi. Vse njegove ukrepe pregleda sovjetska vlada. Zato je zanje tudi odgovorna. Tudi po vstopu sovjetske Rusije v Zvezo narodov se vedno vrši izvršni odbor komunistične internacionale revolucionarno akcijo v državah, ki so članice Zveze narodov. Sovjetska vlada za to dobro ve. Ta odbor je sodeloval z revolucionarji, ki so hoteli zrušiti špansko vlado. „L'Internationale Communiste“, to je organ izvršnega odbora, je v svoji številki 20. oktobra 1934 sam priznal, da je pripravil špansko revolucijo. Španski odsek Komiterna, ki je podrejen Moskvi. Komunistično glasilo „L'Humanité“ v Parizu je označilo vsem komunistom, da je bila „socialistična republika delavcev, kmetov in vojakov, proglašena v Oviadu postavljena pod nadzorstvo španske komunistične stranke, ki odvisi od Moskve. Izvršni odbor komunistične internacionale ne zanika svojega sodelovanja s španskimi uporniki. „Mednarodna korespondenca“ je 20. oktobra 1934 pozvala socialistično delavsko internacionalo, delavce in delavke vseh držav, naj bodo solidarni z delavsko zvezo, ki je v Španiji strnila komuniste in sociali-

ste. Izvršni odbor komunistične internacionale je predlagal socialistični internacionali „kupno akcijo v podporo španskega proletarijata v boju zoper Lerrouxovo vlado. Ko je bil razdušen upor v Španiji, je prišla komunistična internacionala pripravljati nove krvave vstaje. „Correspondance Internationale“ je 10. novembra pozvala delavce, naj pridejo na pomoč španski revoluciji, naj pomagajo rešiti španske komunistične delavce in pobijati fašizem v Španiji; tako bo napočil dan novih bojev na španskem in v vsej Evropi.

Izvršni odbor komunistične internacionale, ki ima sedež v Moskvi, je predlagal združitev socialistov in komunistov na Francoskem, da bi se ustvarila enotna fronta; ta naj zruši z nasiljem ustanove francoske republike. Ob obletnici boljševiške revolucije je izvršni odbor komunistične internacionale izdal v Moskvi proglas za delavce vseh držav, naj se združijo in zrušijo buržoazijo pod zastavo Marxa, Engelsa, Lenina in Stalina, pod zastavo komunistične internacionale.

Za vse te sklepe ve dobro sovjetska vlada. Ona jih je tudi odobrila, čeprav je med tem časom stopila v Zvezo narodov. Ti sklepi pomenijo vmeševanje v notranje zadeve drugih držav, kršitev mednarodnega prava in kršitev pravil Zveze narodov.

„Ako ne pokličete sovjetske vlade na odgovor pred svet ali skupščino Zveze narodov, se bomo mi po pravici vprašali, kako naj odloča Zveza o pritožbi kakšne države proti drugi, češ, da je trpela na svojem ozemlju z delovanjem revolucionarnih organizacij proti njej ali proti njenim državljanom.“ Tako se zaključuje pismo.

Nemški vojaški list biča hinavščino, ki jo vzgaja v Nemčiji narodni socializem

Zürich, 12. dec. b. „Neue Zürcher Zeitung“ poroča iz Berlina o razburjenju, ki ga je povzročila v javnem mnenju zaplemba revije „Mi vojni prostovoljci iz L.1914-15“, ki spada med najbolj nacionalno zavedne liste in so jo brali najbolj zaveden vojaški krogi. Zakaj je bila zaplenjena. Ker je s preveliko odkritosrčnostjo in preveč golo robotostjo povedala, kaj je na sedanjem narodno-socialističnem režimu v Nemčiji gnaila. Ker je bil list že dvakrat preje zaplenjen, je začelo zanimanje rasti tako hitro, da je število naročnikov preskočilo že 100.000. Glasilo vojnih dobrovoljcev se je v penečem slogu zneslo nad bizantizmom narodnosocialističnega časopisa, ki ga vzgaja sedanjí režim. List zahteva tako od časopisa kakor od nemških državljanov malo več državljanskega pogoja. Ne gre in je sramotilno, če na noštetih zborovanjih, kamor režim načne stare in mlade, vsi zobe stisnejo in potem roke dvignejo, kadar koli se pojavijo uniformirani govorniki, ki mislijo, da so oni že država sama. Ne gre in sramotno je, če neprestano dvigamo kadilnico, kot da bi kadilnice najrajši obesili na ušesa nekaterih mož. Danes sploh ne moreš več odpreti nemškega časopisa, ne da bi takoj na prvi strani bral „kako so rjave maočice stale strajane kot v bron vliče, kako so prapori šumeli in kako so pesmi odmevale in navdušenja ni hotelo biti ne konca ne kraja“. Ni namreč

mogoče, da bi ves narod trajno marširal v paradnem koraku pod poveljem: pozori oči desno!

V isti številki je objavil major Förtisch članek, v katerem razpravlja o napačno razumevanem vojaškem duhu, kot ga vzgajajo v narodnosocialistični stranki, kjer se izčrpavajo v samih zunanostih, oblekah, paradah, marših, ter postavljajo eksperimente kot najvišji zaželjeni cilj vse vzgoje. „Pravi vojak posluša s stisnjenim srcem“ piše major Förtisch, „kako se v nevojaških krogih vedno bolj uveljavlja vojaško izrazoslovje za stvari, ki so tako silno daleč od prave vojske. V nemški vojski se trudimo, da bi vzgajali osebnostne vrline in dajemo vzgoji prednost pred dresuro. Zunanosti kolikor mogoče odstranjujemo. Ali naj sedaj vse to, kar vojska skuša odpraviti, oživi naenkrat v življenju civilistov, ki vendar živijo svoje življenje in imajo svoj lasten jezik? Zaplemba je edini odgovor, ki ga je dozdaj dobila ta revija na gornja vprašanja.

Berlin, 12. dec. AA. DNB poroča, da je dosežani glavni delovnja stanovske organizacije nemške industrije dr. Herle odstopili.

Berlin, 12. dec. c. Spor v nemški protestantski cerkvi se širi. Sedaj so deželne cerkve v Pfalzu, Waldecku in Schleswig-Holsteinu sklenile, da se odcepijo od cerkve.

Kulturni boj v Mehiki 78 ameriških škotov protestira proti preganjanju katoličanov

Washington, 12. dec. Mogočno je odjeknil klic 78 ameriških škotov, nadškotov in kardinalov proti preganjanju katoličanov v Mehiki. Ameriški cerkveni dostojanstveniki so se zbrali na katoliški univerzi in tu sestavili okoli o protikrščanskem tiranstvu v Mehiki. Škofje opozarjajo, da trpe preganjanja pripadniki vseh ver in pozivajo katoličane, naj molijo za konec verskega preganjanja v sosedni državi. Proglas poudarja, da nočejo škofje nikogar kriviti po nedolžnem. Obenem pa protestirajo proti nastopu nekaterih predstavnikov posameznih ameriških vlad, ki so izrazili svoje simpatije za protiversko gonjo v Mehiki. To ravnanje ameriških oblastnikov je v nasprotju z ameriškimi političnimi vodili. Škofje nato naštevajo najhujše krivice, ki se godijo katoličanom v Mehiki. Število duhovnikov je omejeno, v drugih krajih zopet je dušno pastirstvo sploh prepovedano. Cerkevno premoženje je bilo zaplenjeno, zaplenjene so bile tudi vzgojne in dobrodelne ustanove katoliških vzgojiteljev. Svobode združevanja ni več. Duhovskega naraščanja ni več mogoče vzgojiti. Izgnani so bili mnogi škofje, duhovniki, redovniki in tudi katoliški razumniki. Proglas se zaključuje takole: „Mi protestiramo z vsemi silami svojih src in duš proti temu protikrščanskemu paganstvu in še enkrat pozivamo vse vernike te dežele, naj molijo, da takšna vlada (kakor je v Mehiki) čimprej izgine. Verniki naj uporabljajo vse svoje sile ter naj z besedo in dejanjem javno ožigosajo to tiranstvo.“

Schuschnigg v Pešti

Budimpešta, 12. dec. Jutri se pripelje v Budimpešto kancler Schuschnigg na tridenen uraden obisk. Z njim bo avstrijski zunanji minister Berger-Waldenegg. Dr. Schuschnigg bo imel pri tej priliki govor v peštanskem radiu.

Iluzije III. cesarstva Nemška mladina v breznem nemorale

Duhovniki, zdravniki in vzgojitelji protestirajo proti tej sramoti. Kakor bi to bil en sam krik proti propadanju moralnega okolja, v katerem se vzgaja mladina! Od severa do juga, od vzhoda do zapada ne slišiš govoriti drugega kakor o pohujšanju mladine. To je ista pesem kakor v boljševiški Rusiji.

Sinoči se je eden izmed mojih tovarišev hotel prepričati o moralnem licu ulice v velenem mestu, v katerem smo nastanjeni. V času od 10. ure do 1. po polnoči je pregledal sumljive ulice, kjer postajajo »dekletca«, in danes mi je navdušeno pripovedoval, kakšna čistost je povsod. Po vsem tem je predsednik lige za javno moralo imel prav, ko je napisal, da so narodni socialisti v šestih mesecih v tem pogledu več napravili kakor centrum v 10 letih! Na ulicah ni več znanih deklet; to je znamenje, da med mladimi ni več povpraševanja po njih. Tako se hvalijo hitlerjevci.

V resnici je to delo v veliki meri opravila druga nadloga: Med nemško mladino se je razpasla homoseksualnost. Zgled za to je prišel od zgoraj navzdol. Mladina je prisiljena živeti po vojaško, v taboriščih, in tu ni več pod nadzorstvom družine in vere. Vzgojajo jo vzgojitelji S. A. Matere celo iz družin narodnih socialistov so mi pripovedovale, kako so se tako vzorno vzgojeni mladeniči v taboriščih popolnoma pokvarili. V roke mi je prišla brošura generala Ludendorfa »Ven iz rjavega močvirja!«, ki je izšla l. 1933. Ludendorf obtožuje da bo Nemčijo pogubil, kajti homoseksualnost bo oropala Nemčijo otrok. Edino še katoličani bodo v Nemčiji imeli otroke in tako bodo oni zavladali v državi. Protestanti se vedno bolj otrsajo otrok. Kdor postane enkrat homoseksualec, je pokvarjen za vse življenje. Mladino smemo izročiti samo vzgojiteljem, ki so trdnega značaja. Toda — jo je izročil ljudem, kakor je bil na primer Röhm, ki je v »vojnih pismih« veličeval to strašno nadlogo. — je za vse to vedel, saj je Röhm še 28. julija 1931 pred sodiščem potrdil avtenost teh pism. Ludendorf pravi dalje, da »taka vzgoja učinkuje na protestantsko prebivalstvo, kakor 30letna vojna. Saj je celo prišlo v navado, da imenujejo tretje cesarstvo strelji spole.

V Monakovem pripovedujejo, da si 20letni dijaki ne upajo v kavarno, ker dobro vedo, da jih bodo tam zablajali. Toda tudi morala med dekleti ni mnogo boljša. Celo po zidovih pih

Rosenbergovo knjigo »Mit XX. stoletja napadajo prav tako protestanti, kakor katoličani, ker pomeni pravi kvas protikrščanskega gibanja v narodnem socializmu, ki je vendar podlaga režima. Ne verjamemo, da bi Hitler hotel uničiti v Nemčiji krščansko vero in katoliške cerkve. Njegova ost je bila naperjena predvsem proti »političnemu katolicizmu«, proti centramu. Toda Rosenberg, ki je odločen nasprotnik krščanstva in učence »severnega Kristusca«, je uvedel drugo šolo, iz katere črpajo nauke »unter-hitlerje«, to je nižji načelniki narodnega socialističnega gibanja, ki so po večini odpadniki od krščanstva. Njegov namen je, da za treje obe veri. Ni jim samo za to, da bi ju združili v eno. Ali je Rosenberg naklonjen gibanju »Deutsche Glaubensbewegung«, to je narodni veri, ki naj stopi na mesto katoliške in protestantske? Čeprav ni tega doslej potrdil, je vendar zelo verjetno, da podpira to gibanje; v bistvu pa je on sam proti vsaki veri. »Vsak narodni socialist, ki nosi rjavo srajco, neha biti katoličan, protestant, Deutschkircher; on je samo član in bоре velikega nemškega naroda.«

Po njegovem je treba vzeti krščanstvu vse kar loči, kakor mora biti narod samo eden, stranka samo ena, država samo ena, imperij samo eden. Pod pozitivnim krščanstvom torej pojmujejo narodni socialisti vero brez dogme. Oni so bili vzgojeni v protestantski miselnosti in ne gledajo Cerkev z rimskimi očmi, kot organizirano družbo z določeno hierarhijo, ampak samo kot zvezo duš, ki verujejo v Kristusa; zato proglašajo, da je krščanstvo neodvisno od vsake cerkve. V Koblenzu je bavarski svetni minister pred zborom 4000 katoliških učiteljev namigaval na Tertulijana rekoč: Krščanstvo je obstajalo že pred Kristusom. Že davno je neki cerkveni oče dejal: »Vsaka duša je po naravi krščanska. Odtod od prepričanja, da je treba izključiti iz države vsako neodvisno cerkev in vsako versko pojmovanje, tuje državi, to je stranki, je samo en korak. Nikakor se narodni socialisti ne obotavljajo, da ga store.

Württembergški namestnik, osebni odposlanec je pisal 30. januarja v listu »Oberschwabischer Anzeiger«: »Mi proglašamo pri polni zavesti popolno totalnost narodnega socializma. Svetovni nazor ne trpi nikakega kompromisa; svetovno naziranje ne more trpeti nikakega drugega plega sebe. Ne samo, da je ono lahko, ampak tudi mora biti nestrpno. Vem, da skušajo razpravljati o totalnosti narodnega socializma na tem ali drugem področju. Prav radi tega vam prepovedujem, da bi se dali zavleči v primerjanje ali v kompromis med dvema svetovnima nazoroma.«

Vsak dan prinaša nove dokaze, da je prej v teh proglaših podano bistvo narodnega socializma kakor v hitlerjevih pozivih k sodelovanju na podlagi pozitivnega krščanstva. Vsi znaki zapadne krščanske kulture v nemškem narodu morajo izginiti; edino uporniški duhovi proti krščanskemu cesarstvu so »echt deutsche«.

Hitlerjeva propaganda se trudi, da bi pridobila zase ljudi vseh taborov. Iz Posaarja so Nemci lahko prišli v Koblenz, da so tam videli Hitlerja. Pot je stala samo kakih 20 frankov. Tako so organizirali tudi potovanje iz Posaarja v Oberammergau. Te katoličane so narodni socialisti seveda temeljito obdelali. V Monakovem je minister Dauser poudarjal, kako je narodni socializem ostal na podlagi pozitivnega krščanstva. Pozval jih je, naj glasujejo za Nemčijo. Duhovniki Wusten, ki je vodil tri vlake katoliških romarjev, je takoj nasledil in dejal: V Nemčiji sem se prepričal, da je vse to, kar govorijo v inozemstvu o položaju katoličanov v Nemčiji, laž. Zupnik je tedaj pozval svoje rojake, naj ostanejo zvesti Nemčiji.

Tudi v Nemčiji se je mnogo katoličanov pridružil narodnim socialistom. Mnogo jih je, ki gledajo na to vprašanje samo površno in mu ne gredo v globino. Odvisni so od tega, kar jim servira narodni socialistični tisk. Ta sramoti

šejo čudne formule, ki naj izražajo, da se iz družitve hitlerjevskih deklet z S. A. poraja Hitlerjeva mladina. V nekem mestu v Porenju je nadzornik akademije obiskal šolo. Učiteljico je vprašal, koliko deklic je že vpisanih v organizacijo »Bund deutscher Mädel«. Učiteljica je omenila, da je samo ena. Nadzornik je pohvalil deklet in ostale grajal, češ, zakaj se ne vpišejo v narodno-socialistično organizacijo. Pozneje mu je učiteljica povedala, da se dekleta po pravici boje narodno-socialistične organizacije; saj je celo ta edina članica postala mati. V Kefeldu so zdravniki protestirali proti ponočnim vjam deklet in fantov; število bolnikov je namreč v bolnišnici zaradi teh vaj silno narastlo. Neka gospa profesorica mi je pripovedovala o tem-le dogodku. Oče je vprašal hčerko, o čem so govorili na konferenci narodno-socialistične mladine. Dekle je odgovorilo, da je moralo prisesti, da ne bo o tem govorilo. Oče ni hotel odnehati in je končno izvedel od dekleta, da so tam govorili o veri čisto v duhu »nemških kristijanov. Ko je neki drugi oče povabil svojega otroka, naj gre v cerkev, mu je ta odgovoril: »Bog ni nič storil za Nemčijo, Hitler jo je rešil!« V Kölnu je »Gaulterer«, to je načelnik narodno-socialistične stranke, g. Grohe zbral učence na javnem trgu in jim dal tale nasvet: »Ne poslušajte duhovnikov, ki vam lažejo, poslušajte nas; edino mi govorimo resnico.«

V vseh srednjih šolah, in tudi v osnovnih, je razširjena Rosenbergova knjiga »Mit XX. stoletja«. Ne samo to, tudi razlagati morajo učitelji in profesorji posamezne odstavke iz te knjige. Vsa mlad hitlerjevcev, vsaka mlada hitlerjeva mora prebrati »Mein Kampf« in »Mit 20. stoletja«. In ta vzgoja ni brez uspeha. Tako n. pr. piše Joachim Benecke, ravnatelj tiskovnega urada organizacije »Die deutsche Studentenschaft«, da je ravnanje obeh cerkva, katoliške in protestantske, ki kažeta popolno nerazumevanje za politične smotre narodnega socializma, v popolnem nasprotju s težnjami današnje nemške mladine, ki je našla popolno zadoščenje svojim verskim potrebam v narodno-socialističnem svetovnem naziranju. Nič čudnega, da se mladina v taboriščih za prostovoljno delo in domovih S. A. vedno bolj oddaljuje od Cerkev in od doma in da pričrta povsem zavračati krščanstvo. Knjiga »Mit 20. stoletja« najbolj ustreza težnjam nemške mladine.

Voditelji narodnega socializma - vsi odpadniki od krščanstva

vse prejšnje vladavine in njihove ustanove. Zato je mnogo prebivalcev zaslepljenih in ne vidijo, kam rvi Nemčija. Mnogo je prepričanih, da je Hitler Nemčijo rešil komunizma, in sicer ob 12. ur. Prepričani so tudi, da so državni zbor res zažgali komunisti. Ako komu ugovarja, da so tudi v S. A. komunisti, ti bo odgovorili, da jim je Hitler dal kruha in da so se zato tudi v svoji notranjosti obrnili k njemu. Gotovo je mnogo takih spreobrnjenec in pod njihovim vplivom so množice zmožne vsega. Tu nastaja vprašanje, katerega se hočem dotakniti samo površno. Kako naj si razlagamo to hipnotiziranje množic?

V resnici je mnogo zmer-nih duhov tega mnenja. Že za veliko noč mi je neki znameniti bogoslovec dejal: »V dušnem stanju naše nesrečne dežele vidim več patološkega, kakor psihološkega. Neki slavni profesor nevrologije se je izrazil nasproti superi-orju nekega reda: Proučil sem telesne lastnosti, s pomočjo katerih ... tako učinkuje na množice. Opazoval sem ga petkrat zaporedoma prav iz bližine ko je nastopil pred množico.

(sLa Croix.)

G. Jevtič odklanja vsak sprejem na kolodvoru

Pariz, 12. dec. Obveščen, da mu v znak zahvale pripravljajo v Ljubljani svečan sprejem, se zunanji minister Bogoljub Jevtič toplo zahvaljuje za to pozornost in prosi, da se radi žalosti, v kateri se nahaja ves narod, ta manifestacija sedaj ne prireja.

Boji v Abesiniji

Rim, 12. dec. c. Agencija Stefani sedaj objavlja uradne številke o italijanskih žrtvah pri zadnjem spopadu pri mestecu Wall-Wall. Po teh ugotovitvah imajo Italijani 110 mrtvih. Na bojišču so pa po bitki našli nad 195 pušk, 8000 patron, precej municije in 175 šotorov. Agencija Stefani tudi objavlja, da so nato italijanska letala preletela vse bojišče in videla trupla abesinskih ranjencev, ki so v groznih mukah umirali. Po tej vesti so potemtakem morali Abesinci zapustiti silno mnogo ranjencev, ki jih niso mogli spraviti s seboj.

Osebnosti

Belgrad, 12. dec. m. Na predlog ministra vojske in mornarice so napredovali v čin brigadnega generala polkovniki: peh. polk. Todor Damjanović, topn. polkovniki Jovan Pavlovič, Matija Rajnić in Milutin Stevanović ter inženjerski polkovnik Dragiša Celošević.

Belgrad, 12. dec. m. Iz VII. v VI. skupino so napredovali sledeči učitelji in učiteljice: Julija Čuček v Ljubljani, Cveta Baraž, učiteljica na šoli za defektno deca v Mariboru, Antonija Druškovič, učiteljica na isti šoli, Marija Ravbar v Stari vasi pri Brezicah, Ana Seme v Dol. Logatcu, Dragica Brglez v Čadramu, Ida Brakus v Suhorju, Alojzija Pulovec v Begunjah pri Lescah, Josipina Leskovec v Stični, Kristina Cibič v Mariboru, Katica Urbanc v Ljubljani in Marija Vudkovič v Krškem.

Iz VIII. v VII. skupino so napredovali sledeči učitelji in učiteljice: Bogdan Golmajer v Bueči vasi pri Krškem, Gabrijela Strah v Mirni, Stani slav Svete na Golem, Marija Kovač v Trzinu, Kristina Kluh v Mariboru, Antonija Sanein v Arčičah, Ljudmila Tovstovrščnik v Sv. Miklavžu, Danilo Naberger v Dravogradu, Draga Rajner v Rajhenburgu, Marija Berglez v Žitah, Klara Baloh v Hrastniku, Marijeta Čepić v Solčavi, Zora Rihler v Strigovi in Zdenko Dolinar v Veliki Dolini.

Veličasten evharistični kongres v Melbourne v Avstraliji

Melbourne, 12. dec. b. Včeraj je bila v Melbourne velika evharistična procesija, v kateri je sodelovalo 60.000 oseb. Računa se, da je bilo v spališču na ulicah nad 500.000 oseb, ko je šla procesija mimo. V procesiji je bilo na desetstose otrok v belih in modrih oblekah, 400 duhovnikov, 60 škotov in nadškotov. Papeški legat Irsko, kardinal MacRorry je podelil blagoslov ogromni množici naroda, ki je kletala na glavnem trgu Melbourneja.

Po umoru Kirova

Moskva, 12. dec. b. Pred vojaškim oddelkom vrhovnega sodišča v Moskvi se zagovarja 37 ukrajinskih belogardistov, ki so obtoženi, da so pripravljali atentate proti organom sovjetske oblasti. Moskva, 12. dec. b. Vojno sodišče v Minsku (Bela Rusija) je obsodilo snoči 9 oseb na smrt zaradi terorističnih dejanj proti sovjetskimi funkcionarjem. Obsodbe so bile davi izvršene. Doslej je bilo usmrčenih po umoru Kirova vsega 75 oseb.

Naredba o odpiranju in zapiranju trgovin se ne uveljavlja

Naredba o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic v dravski banovini z dne 20. novembra 1934. Službeni list z dne 28. novembra 1934, št. 732/96, se začasno ne uveljavlja in ostane do nadaljnjega v veljavi dosedanja naredba o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic v dravski banovini z dne 6. maja 1930. Službeni list št. 5/2.

Berlin, 12. dec. b. Avstrijski begunci, ki so nekaj mesecev bili v taborišču v Varaždinu in so se pred 14 dnevi odpeljali s Sužaka v Nemčijo, so pristali v Bremenu. Od tam so jih porazdelili v Stuttgart, Hamburg in Berlin, kjer bodo prezimili.

Ljubljanske vesti:

Za pomoč brezposelnim

Ljubljana, 12. decembra.

Spiro obupno velikega števila brezposelnih, ki sedaj trpe budo v našem mestu, se je mestni socialni odbor (odsek občinskega sveta) odločil, da poskusi letošnjo zimo z enakimi merami, kakor so se mu z lepim uspehom posrečile pozimi 1932. Tedaj je namreč vsak delodajalec plačal v mestni fond za brezposelne po 4 Din za vsakega zaposlenega delavca, vsak delavec pa 2 Din na teden. — Svoji ob 6 je bila v mestni dvorani anketa, ki so se je udeležili tako zastopniki delodajalcev in delavcev ter člani socialnega odbora. Zborovanje je vodil načelnik socialnega odbora g. Kosem, Delavsko zbornico je zastopal g. Uratnik, zastopane pa so bile tudi vse delavske strokovne organizacije ter Zveza grafičnih delavcev. Združenje trgovcev sta zastopala predsednik g. Soss in podpredsednik g. Šmerkoč, Zvezo industrijev pa dr. Golia.

Glavni poročevalec, mestni socialni uradnik Juvan je obširno poročal o položaju, ki nastaja z vedno bolj rastočim številom brezposelnih ter apeliral tako na delodajalce kakor na delavce, naj po svojih močeh podpre ali zaposle brezposelne v Ljubljani. V Ljubljani se ne sme zgoditi, da bi kdo umrl od lakote, česar do sedaj v našem mestu ni bilo. — Skrbeti moramo predvsem za prehrano bednih. Predlagal je enako akcijo, kakor je bila v l. 1932.

Zastopniki delodajalcev so opozarjali, da je danes položaj mnogo težji kakor l. 1932, da imamo

tudi že banovinski bednostni fond in nameravan je tudi 1% delavski doprinos, da so davki danes višji, dohodki mnogo manjši, zlasti pa so poudarjali, da morajo darovalci plačevati eno tretjino davka tudi od prostovoljnih darov, čeprav bi morali biti darovi v dobrodelne namene pri vpoštevanju bilance od davčne oblasti odbiti. Delodajalci v načelu niso proti socialni akciji, so pa za protovoljen način pobiranja ter so podali več tehničnih nasvetov, kako naj bi se to izvršilo.

Zastopniki delavcev so poudarjali popolno izčrpanost delavstva, da bi zmoglo še nadalje socialne dajatve. Zastopnik grafičnega delavstva je posebej še poudarjal, da zaposleno tiskarsko delavstvo dostojno podpira veliko število svojih brezposelnih tovarišev in da plačuje obtem tudi v bednostni fond. Delavski in delodajalski zastopniki pa so bili soglasni v zahtevi, da bi moralo preiti nadzorstvo nad bednostnim fondom v roke listih, ki zanj prispevajo ter bi moralo vsaj 66% v Ljubljani nabranih prispevkov ostati v našem mestu. Potem ne bi bilo treba še kakšnih posebnih socialnih akcij s strani mestne občine.

Ko je voditelj sestanka g. Kosem dal še neka pojasnila in naglasil najvažnejše točke, ki so jih posamezni govorniki iznesli, je izjavil, da bo socialni odbor zaprosil mestno občino za obnovitev podobne socialne akcije, kakor je bila pred dvema letoma, čeprav bi bili morda prispevki posameznih delodajalcev in delavcev tudi nekoliko nižji.

○ **Zunanji minister g. Bogoljub Jevtič** bo na povratku iz Zeneve v Belgrad prispel danes dopoldne ob 8.45 v Ljubljano. Razume se, da vsak zaveden Ljubljančan ob tej priliki želi izkazati čast in priznanje ministru, ki je zastopal našo državo ob priliki zgodovinske debate v Zenevi, ter se mu zahvaliti za zasluge, ki si jih je ob tej priliki pridobil za Jugoslavijo. Torej na svidenje na kolodvoru!

○ **Bolgarski koncert** v Ljubljani. V nedeljo, dne 16. t. m. imamo v Ljubljani ljube in drage goste iz bratske Bolgarije. Prvič poseti naše kraje odlično pevsko društvo »Gusla« iz Sofije. »Gusla« so moški zbor, ki šteje 70 izredno svežih, mladih, izvrstno solanlih pevcev, ki nam bodo izvajali izključno le dela svoje glasbene literature. Zastopani bodo najmočnejši in najpriljubljenejši bolgarski skladatelji in sicer Dobri Hristov, Petko Stajnov, Hristo Manolov, Nikolaj Behterov, Rile, Benedikt Bobčevski in Georgij Spasov. Dirigent zbora je: Asen Dimitrov. Zbor ima v svoji sredi tudi dva solista in sicer Todora Mazova (tenor) in Georgija Rafajlova (bariton). Opozarjamo, da je to edini koncert solistijske narodnega zbora »Gusla« v Ljubljani in sicer v nedeljo, dne 16. t. m. točno ob 20 v veliki dvorani Uniona. Sedeži od 10—40 Din so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

○ **Seja Krščanske šole** za stolno župnijo jutri, v pelek zvečer ob navadni uri.

○ **Pogreb** blagopokojnega gostilničarja g. Simeta Stojiča se vrši danes ob 16 izpred mrtvašnice, Stara pot 2 in ne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice, kakor je bilo včeraj pomotoma javljeno v osmrtnici.

○ **Združenje gostilniških podjetij** v Ljubljani vabi svoje članstvo, da se v obilnem številu udeležijo pogreba nenadoma umrlega gostilničarja in našega člana g. Stojiča Simeta, ki bo v četrtek, dne 13. decembra ob 16 izpred mrtvašnice Stara pot 2 k Sv. Križu. Uprava Združenja.

○ **Zastopnike ljubljanskih pevskih zborov** vladno vabimo, da se udeležijo danes zvečer ob 18 v Glasbeni Matici razgovora glede sprejema bratskih bolgarskih pevcev iz Sofije v nedeljo dopoldne na glavnem kolodvoru.

○ **General A. Denikin** v Ljubljani. Društvo ruskih oficirjev v Ljubljani vabi vse ruske organizacije in cenjene goste Slovence na

Gospodinjam za Božič!

Esence za rum in likerje (32 vrst)
Punč in grog izvleček
Jelenova sol
Soda bikarbona
Pepelika
Pecilni praški
Vinska kislina
Vinski kamen
Vanilin sladkor
Kadilo

Drogerija Gregorič dr. z. o. z.
Ljubljana — Prešernova ulica 5

Kulturni obzornik

Parmova proslava v mariborskem gledališču

Na božični dan bo preteklo 10 let, odkar je umrl v Mariboru zaslužni slovenski skladatelj Viktor Parma. Mariborsko gledališče je v dostojen spomin desetletnice njegove smrti uprizorilo njegovo prvo opero »Urh, grof celjski«, ki je prav pred 40 leti zagledala beli dan. Izbral si je domaćo snov »Teharskih plemičev« (Funtkovo besedilo) in ga glasbeno obdelal z vsemi svojimi značilnimi lastnostmi. Priznati moramo, da je bila uprizoritev (slavna predstava 1. decembra in repriza 6. decembra) v mariborskem gledališču zares visoko nad povprečnostjo.

Glavno vlogo grofa Urha je pel g. F. Neralič k. g. Njegov mehki glas je lepo zvenel in se le mestoma izgubljal za orkestrom, menda zaradi nepravilne izgovorjave. Župan Pengar g. D. Gorinski je bolj ugajal v igri kot v petju. Motilo je zlasti »drsanje«. V Marjetici je galč. P. Udovičeva tokrat tudi v višjih legah pokazala odličnost svojega glasu. Njenega ženina Ivana je igral g. B. Sancin. Zeleti bi bilo več mehkobe in sočnosti v glasu. Valentina je g. B. Medven v igri zajel, pevsko pa je bil medel, nerazločen. Gospodinji Jeri je dala g. Zejemec-Kovičeva prepričljivo postavo, njenemu zvonkemu, lepo barvanemu altu smo z užikom sledili. Romar oz. glasniki grofa celjskega v osebi g. P. Koviča se ni vzdržal na isti višini. Naj bi dal petju manj patetičnosti in več naravnega značaja. Zbor je bil ubran, le v prvem dejanju odločno presihel, tako da je komaj segel preko odra. Tudi orkester bi se bil

moral bolj prilagoditi petju; čestokrat je preglasal glasove na odru. Naštudiran je bil dobro. V režiji smo čutili spretno roko g. V. Skrbinskega, ki je znal uspešno izrabiti primerna dramatična in tehnična sredstva za čim popolnejšo, resničnostjo čim bližje igro. Bb.

»Domen« na odru Magdalenske kongregacije v Mariboru

Marljiva igralska družina Magdalencev si je izbrala za otvoritveno predstavo svoje letošnje sezone Jurčič-Cesnikovega »Domna«. Uprizorili so ga v nedeljo na odru Zadržne gospodarske banke v Pahernikovi režiji. Po začetku sodeč bodo Magdalenci tudi v letošnji sezoni sledili preizkušenim tradicijam ter tako izpolnjevali vrzel po dobrem ljudskem odru, ki bi se brez njihove iniciativnosti v Mariboru občutno poznala. — Uprizoritev sama je bila v splošnem dobra. Vsi sodelujoči so se potrudili po svojih najboljših močeh, da bi podali delo v zaokroženi celoti. V prvi vrsti je zasluha režiserja, da je uprizoritev dihala precej domačnosti. V kolikor se mu to ni povsem posrečilo, ni njegova krivda. Taki ljudski komadi boleajo pač vedno na istih bihah, ki se jim niti pokloni odri ne morejo izogibati. — V »Domnu« je najbolj ugajal Urh Zaplatnik, ki je bil v igri in maski izvrsten, prepričljiv. Domen (Medvedič) se ni mogel otresti teatralne in patosa. Sova je igral Jovo nekoliko prepričljivo. Meta, Domnova mati (Filipčičeva) ni bila nič kaj prepričljiva, premalo doživlja je bilo v njej. Zelo je ugajala Anka (Ladrovca), ki je nov obraz na odru, pa kaže mnogo talenta. Tudi Jurec (Vostner) je bil dober, le še nesiguren. Nastopili so še Eichmeister kot Anže, Mirič kot Kerševan, Juh kot Spilkin Jože, Bober (župan), Vesel, Ernst Z., Dragan, Pahernik kot kmetje, Kurt in Veronik kot birčič, Stepšnik kot France. Ugajala je nova scenerija, ki je Pahernikovo delo ter je bila na tem odru že hudo po-

○ **Združenje trgovcev** v Ljubljani, sekcija trgovcev s specerijskim in kolon. blagom, obvešča članstvo, da velja glede nove naredbe o odpiranju in zapiranju za trgovine z mesanim, specerijskim in kolonijalnim blagom ter trgovine z delikatesami in ostale trgovine z živili določilo čl. 2 te naredbe, ki določa, da smejo biti te obratovalnice odpre polti in pozimi od 7 do 12.30 ter od 14 do 19.30 zvečer, izjemoma o poletnem času, ko se morajo odpirati ob 15 polpodne. Odbor Sekcije prosi in apelira na članstvo, da odpira svoje obratovalnice kakor do sedaj ob 1/8 jutraj in zapira ob 7 zvečer. — Odbor sekcije.

Ljubljana - Blatna vas

V Ljubljani imamo sedaj deževno vreme. Dež pa ima to lastnost, da spreminja čestni prah in vse, kar se po njem živalskega valja, v umazano blato. To je povsod tako, torej tudi v Ljubljani.

Na cestno blato pa se ljudje nikjer tako ne hudejejo kakor v Ljubljani. Pritožba sledi pritožbi in vse kriči na magistrat: Odpravite alj vsaj pospravite blato, da ne utonemo v njem!

Naš modri magistrat pa se za vse to vpitje in kričanje ne zmeni, ker se zaveda ogromne važnosti

Mariborske vesti:

Spomeniško vprašanje v Mariboru

Mariborska javnost se živo zanima za rešitev spomeniškega vprašanja tembolj, ker so se zadnje čase širile o spomeniški akciji v Mariboru in Ljubljani razne nasprotujoče si vesti. Informirali smo se o stadiju spomeniške akcije v Mariboru ter doznali:

Akcija za oba spomenika v Ljubljani in Mariboru se vodi povsem enotno. Oba odbora sta v stalnem kontaktu ter se vsa važnejša vprašanja rešujejo sporazumno. Pač pa se vodi takšna nabiralna akcija za oba spomenika ločeno. Za mariborski spomenik se nabira po bivši mariborski oblasti, ljubljanski spomenik pa na področju bivše ljubljanske oblasti. Odbor, ki vodi spomeniško akcijo v Mariboru, je doslej že izvršil vse predpriprave. Tako so končani koncepti vseh dopisov, zbrani so vsi nastovi ter že deloma tudi napisani. Naročene so tiskovine, vložene uradne vloge, otvoril se je postno-ekovni račun. Da so že same predpriprave zahtevale ogromnega dela, je razvidno iz tega, ker pride v poštev nad 10.000 naslovov, na katere se bodo poslali pozivi. 5000 naslovov je že spisanih. Poleg tega je še posebna akcija v teku pri onih, za katere se smatra kot narodna dolžnost, da prispevajo za spomenik večje vsote. Zamišljena pa je tudi splošna nabiralna akcija, ki naj bi zajela najširše ljudske plasti. Vsi bi prispevali po dinarju ter bi se tudi tako zbrala velika vsota. Med uradnimstvom je nabi-

□ **Katoliška akcija** v Mariboru. V torek zvečer se je vršil letni sestanek škofijskega sveta Katoliške akcije za Lavantinsko škofijo. Sestanek je bil izredno dobro obiskan, udeležilo se ga je okrog 50 zastopnikov raznih katoliških mariborskih organizacij. Sestanek je otvoril predsednik Jerebič, ki je pozdravil vse navzoče in prečital pozdravno pismo prevzvišenege škofa dr. Tomažiča, ki je bil nujno zadržan in se ni mogel udeležiti sestanka. Izbrano poročilo je podal tajnik KA Kolenc. Pogled na delo v preteklem letu je podal škofijski vodja KA stolni dekan dr. Cukala. Poleg tega so bili navzoči vsi člani škofijskega odbora in sveta, med njimi stolni kanonik in mestni župnik msgr. Umek, za Apostolstvo sv. Cirila in Metoda kanonik dr. Mirt, za Akademsko starešinstvo dr. Leskovar.

□ **Osemdesetletno svojega življenja** je slavil pretekle dni v Hočah pri Mariboru gospod Jože Pfeifer. Jubilant je dobro znan po vsem Spodnjem Stajerskem kot eden prvih izdelovalcev mlatilnih in poljedelskih strojev, s katerimi je mnogo koristil našemu kmetu. Vedno je stal trdnj v vrstah Slovencev, tudi takrat, ko je bilo to velika žrtev, in nikoli ni omahoval v svojem zavednem katoliškem prepričanju. V Hočah in celi okolici ga cenijo kot vzor moža-poštenjaka in delavnega, skrbnega gospodarja. K pomenljivemu jubileju mu iskreno čestitamo s srčno željo, da bi obhajal čil in zdrav še mnogo takih pomembnih obletnic.

□ **Krščanska ženska zveza** priredi v nedeljo zvečer ob 7 v dvorani Zadržne gospodarske banke božičnico. Na sporedu so deklaracije, slavnostni govor prof. P. Živornika, petje, igra »Skrivnostna sveta noč«, razdelitev božičnih daril, licitacija božičnega drevesa. Vstopnice po Din 10, 5 in 2 se dobijo pri vseh odbornikih in 1 uro pred prireditvijo pri blagajni.

□ **Božič pred duri**. Na včerajšnji trg so kmetje že pripeljali prva božična drevesca. Prodajali so jih po 20—40 Din komad.

cestnega blata in mokrote za gospodarski dobroti velikega dela ljubljanskega prebivalstva. Znano je, da tvorijo v Ljubljani velik del prebivalstva čevljarji. Čevljarje pa že trdka Bata neusmiljeno pritiska — vsaj čevljarji pravijo tako, in če ti tako pravijo, bo že res tako! Ali naj jih sedaj še magistrat zatira?

Če je namreč v Ljubljani dež, ki dela blato, dobe čevljarji precej dela. Koliko pa je v Ljubljani dež, ki nosijo še cele čevlje, zlasti podplate? In ravno skozi strgane podplate prihaja nadležna voda iz blata najlaže do občutljivih ljubljanskih nog in čevljarji imajo svoj sigurni zaslužek. Ali ni to boljše, da zaslužijo, kakor da bi vedno pritiskali kljuko na magistratu?

In koliko je še drugih takih stvari! Blatna cesta je polzka, ljudje padajo, čistilec oblek pa zaslužijo. Služkinje lahko jutraj nekoliko poleže, ker pridejo čevlji in blate itak zopet v blato in jih ni treba čistiti itd.

Vsi narodno-gospodarski in socialno-politični momenti govore torej za to, da ima naš glavni magistrat prav, če pušča blato na ulicah. Ali naj ga vozijo na magistrat?

Ljubljansko blato naj torej živi še mnogo let!

ralna akcija že v teku in lepo napreduje. Uradniki dajejo v sorazmerju s svojimi plačili od 10 do 100 Din. Odbor pričakuje, da bo zbral okoli 800.000 Din prispevkov.

Ni pa še doslej rešeno vprašanje oblike spomenika. Kakor smo doznali, sta med člani odbora dve principijelni mnenji. Del odbornikov zagovarja, naj bi se spomenik postavil na Trgu svobode. Vpoveč bi prišel tu figuralen spomenik, pri katerem bi se moralo pustiti pač umetniku povsem prosto roko, da ga ustvari po svoji zamisli. Večina članov odbora zagovarja, naj bi se iz sedanjega Piramide ustvaril narodni spomenik osvobodjenja. Bil bi to naraven spomenik, s katerim bi mariborska krajina dobila povsem nov pokrajinski lik, ki ga doslej ni imela. V pokrajini sami naj bi se izrazil oni prelom dveh dob, ki naj bi ga mariborski spomenik osvobodjenja in združenja predstavljal. Maribor sam bi s tem veliko pridobil, mestni park bi imel novo zalodje, ker bi se Piramida vključila v njegovo območje. Vrh naj bi krasil ogromen, 40—50 m visok granitni obelisk, daleč viden iz najširše okolice. Na ta način bi prišel tudi denar, ki bi ga ljudstvo žrtvovalo za spomenik, v domače delovne roke ter bi imela akcija velevažen socialen značaj. Se vedno prevladuje splošno mnenje, da bi bil najlepši spomenik kaka javna institucija.

□ **Dvanajstine**. Novi občinski zakon je prinesel tudi izpremembo proračunskega leta. Namesto od 1. januarja do 31. decembra, traja novo proračunsko leto od 1. aprila do 31. marca. Ker se letošnji proračunsko leto konča z 31. decembrom, novo pa začne šele s 1. aprilom, si bo morala občina v svojem gospodarstvu pomagati s takozvanimi dvanajstjinami. Občinski svet bo za vsak mesec posebej dovolil na podlagi starega proračuna potrebne izdatke, dokler ne stopi v veljavo nov proračun.

□ **Avtobusi na Tezno**. Mestna podjetja, avtobusni promet, sporočajo, da bodo vozili v nedeljo 16. t. m. radi prisege vojaških obveznikov na Tezno avtobusi vsakih 5 minut. Cena za tja in nazaj Din 4. Predprodaja vozniških listkov na Glavnem trgu.

□ **Glavna vodovodna cev počila**. V torek zvečer se je nekaj nenavadnega dogodilo na Glavnem trgu pred Veliko kavarno. Iz tal je naenkrat začela pronicati voda, hip nato se je dvignil tlak in iz zemlje je bruhal silen vodni curek. Počila je glavna vodovodna cev. Nezgodijo je povzročilo vstajanje tal, ki so jih pri gradnji dravskega mostu visoko nasuli. Zemlja pa se še sedaj ni umirila in se seseda. Poškodbo na cevi so naglo popravili, da je vodovod zjutraj zopet nemoteno obratoval.

□ **Božič siromakov**. Silen naval revežev se je pričel pred božičnimi prazniki na mestni socialno-politični urad. Ljudje prosijo obleke, kurjave, pred vsem pa hrane. Sredstva, ki so jih letos določili za božične podpore revežem, ne bodo zadostovala.

□ **Poročili so se** v Mariboru: Dr. Milavec Vladimir, zdravnik iz Ljubljane, in Čebular Danila, učiteljica. — Hafner Rafael, elektromonter, in Cvetko Genovefa. — Roškar Franc, tapetnik drž. žel. del., in Schreiner Antonija. — Choc Ivan, tkalski mojster, in Roškar Matilda. — Pukl Ivan, strugar, in Culig Julijana. — Bradač Alfred, tkalski mojster, in Jarc Alojzija. — Robaš Franc, kurjač drž. žel., in Šabatkova Anastazija. — Muljavec Ivan delavec, in Pregelj Marija. — Logar Martin, tkalec, in Ambrož Katarina. — Bilo srečno!

Slovenska pasijonska igra v tisku. Še pred božičem ali vsaj do novega leta izide v založbi Jugoslovanske knjigarne novo delo gledališkega igravca in avtorja nešteto krat v ljubljanskem in v drugih gledališčih uprizorjene pasijonske igre »I. N. R. L.«, Edvarda Gregorina. Naslov njegovi novgi igri je »V času obiskanja«. Pisatelj je ustvaril nešablonsko, jezikovno in odsko izredno posrečeno, miselno in čustveno globoko zajeto delo, ki ne bo le z odrskega stališča — tu bo namreč zamašilo občutno vrzel v naši odrski književnosti in nudilo neštetim diletantskim odrom lep in pristno naš »pasijon« — marveč tudi kot čtivo za razmišljanje o skrivnostih in lepota naše vere kar dobrodošlo. Opozarjamo že danes na to pomembno delo, ki bo tudi po opremi dostojno svoje vsebine.

Mentor, št. 4. — Zopet opozarjamo našo javnost na »Mentorja«. Edini list za našo srednješolsko mladino, spretno urejen in z velikimi poizrtovanjem ustrežajoč potrebam, zasluži pozornost ne-le našega dijaštva, kateremu je v prvi vrsti namenjen, marveč vsakega ljubitelja doraščajočih mladine. S članki, kakršni je n. pr. Prira Edila »Jeklene ptice« nas seznanja z velikimi pridobitvami in drznimi načrti sodobne tehnike. — Prepričljiva beseda o notranjih bojih doraščajočega človeka je zajeta v sijajnem delu dr. Tahamera Totha »Cista mladost, ki se v tem letniku »Mentorja« nadaljuje. Tudi nadaljevanje Janko Mlakarjeve dramske »Povesti o izgubljeni Mariji« bo našlo mnogo hvaležnih čitateljev. Pisani drobci, pesniški poskusi naše mladine, črtice, ocene novih knjig in drugo vzpodbudno gradivo, ki ga pri naša, kakor vselej tudi ta številka »Mentorja« poleg mnogih lepih podob, dviga vrednost lista in samo od sebe zbujajo zanimanje.

trebna. Pri občinstvu so dosegli Magdalenci z »Domnom« lep uspeh ter so imeli do zadnjega kotička napolnjeno dvorano.

J. Andrejke mladostni spomini

(1850—1878.)

Uredil in izdal dr. R. Andrejka. Ljubljana 1934.

Med starejšimi knjigami Mohorjeve družbe je naše ljudstvo ljubilo in zelo rado prebiral Andrejkove »Slovenske fante v Bosni in Hercegovini«. Njih avtor, Jernej Andrejka, je bil izrazita osebnost naše polpretekne dobe in njegovo poznanje razmer našega javnega in zasebnega življenja je bilo v takšne podrobnosti, kakor se je mogel z njimi malokdo naših starejših mož ponašati.

Dr. Rudolf Andrejka je iz papirjev, ki so ostali po smrti njegovega očeta Jerneja in ki so nastali v glavnem v l. 1925. in 1926., izbral liste zapiske, ki utegnejo kot memoarno gradivo zanimati širšo javnost ter jih najprej obelodanil v »Domoljubu« (l. 1932—1933) pod naslovom »Jerneja Andrejke Mladostni spomini«, zdaj pa jih je izdal v lični knjižici.

S to knjižico se je naša maloštevilna memoarna književnost obogatila; bogve iz katerih razlogov so zanemarjali to panogo naši predniki, saj so spomini razboritih ljudi, zlasti ako skušajo poleg neizgovrnega utemeljevanja in razlaganja lastnih dejanj prikazati dobo in okolico v čim pravičnejši luči, zmeraj dragoceno gradivo za zgodovinarje.

O spominih Jerneja Andrejke, ki žal obsegajo samo mladostno dobo, moremo trditi, da vsebujejo mnogo »spomina vrednega« in jih zato z veseljem pozdravljamo. Knjižica obsega poleg izdajateljevega uvoda sledeča poglavja: Moji predniki — Otroška leta — Leta ljudske šole — V ljubljanski gimnaziji — Kako sem postal vojak — Kadet v Trstu.

KUPUJ
DOMAĆE
BLAGO

SVOJE K SVOJIM
HARODIA DUBJANA

Med 25.000 gobavci

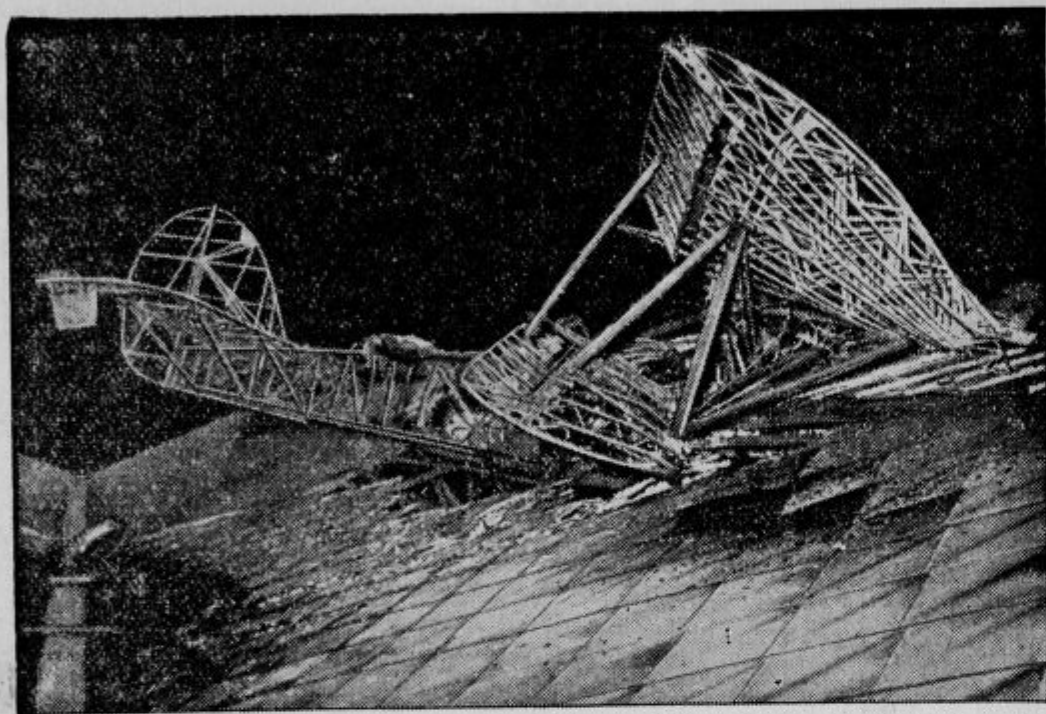
Kakor poroča korespondenca Fides, je na vsem svetu 25.000 gobavcev v oskrbi katoliških misijonarjev. 12.774 gobavcev so katoliški misijonarji nastanili v 107 zavetiščih za gobavce, medtem ko za drugo polovico teh nesrečnikov skrbijo kar posamezne misijonske postaje. Ta posebna zavetišča za gobavce so takole razdeljena: v Afriki jih je 59, v Indiji, na Ceylonu in v Birni jih je 13, v Zadnji Indiji 11, na Kitajskem 7, na Japonskem 2, v Holandski Indiji 2, v Oceaniji 9, v Ameriki 4. Največ gobavcev je iz Afrike, namreč 5858 (ta številka velja le za tiste, ki so nastanjeni v misijonskih zavetiščih). V Indiji jih je 2230, v Indokini 2226, v Oceaniji 1057, na Kitajskem 980, v Ameriki 331, na Japonskem 176 in v Holandski Indiji 106.

Za misijonarje je bilo vedno veliko odkrivanje, če so smeli streči gobavcem. To naziranje velja danes še mnogo bolj kakor kdaj prej. Vendar deluje med gobavci doselej le kakih 1000 duhovnikov, bratov in sestra. Da jih ni več, čeprav se za to službo vsi zelo potegujejo, je vzrok ta, ker ni sredstev. V misijonskem življenju je skrb za gobavce stvar, ki jo je treba mimogrede opravljati. Zato morejo misijonski škofje le majhen del svojih že itak skromnih sredstev dajati v ta namen. Ugotoviti je treba, da vlada podpira gobavsko zavetišče v Malokaji, kjer je deloval apostol gobavcev p. Damjan in tam l. 1889 umrl, in kjer je za

njim za gobavce dal svoje življenje brat Dutton l. 1931. Sploh bi večja zavetišča v Indiji, Afriki in Oceaniji ne mogla shajati brez večjih podpor od strani vlad. Drugače pa je z zelo važnim zavetiščem za gobavce v Seklungu na južnem Kitajskem, v katerem je 800 gobavcev in katero je brez dvoma največji katoliški zavod te vrste. Ustanovil ga je l. 1907 p. Cornardy, poznejši sotrudnik p. Damijana. Tudi temu zavodu daje kitajska vlada vsako leto nekaj podpore. Toda pri slabih financah kitajske države si kitajska vlada vsako leto prizadeva, da bi podpora čimbolj zmanjšala, ne pa zvišala. Zato morajo katoliški duhovniki te gobavske naselbine za oskrbo svojih bolnikov vsako leto sami zbrati 7000 zlatih dolarjev. V teh razmerah ni pričakovati, da bi se to zavetišče moglo povečati, ker je z ozirom na potrebo nujna zadeva. Zato je potrebno, da se katoliški svet posebej zavzame za gobavce. Ponekod so že začeli zbirati nalaše v ta namen.

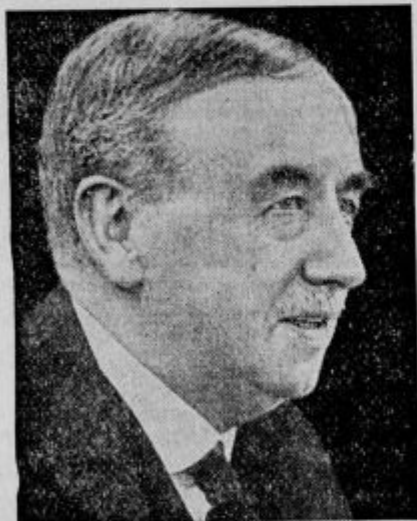
Malo je bilo apostolov med gobavci, ki bi bili dosegli sloves p. Damjana. Nekaterim pa je Cerkev že prisodila svetost njihovega življenja. Tako na primer redemptoristu p. Dondersu, ki je l. 1889 umrl v holandski Gvajani, ko je vse svoje življenje posvetil gobavcem. Po pravici imenujemo malo četo redovnikov, ki delujejo med gobavci »najvišji izbor in cvet dejanske krščanske ljubezni«.

Letalo in letalec na strehi zgorela

Na belgijskem letališču v Ypernu se je belgijsko vojaško letalo pri pristajanju zadelo ob streho hangarja, tam obstalo in začelo takoj goreti. Letalo je popolnoma zgorelo. Skozi poškodovano streho je goreči bencin kapljal v hangar in v njem zažgal tri letala, ki so bila notri spravljena. Tudi ta tri letala so zgorela. Letalčevo truplo so potegnili iz razvalin vse sežgano.

Dva obdarovanca z Nobelovo nagrado

Mirovno Nobelovo nagrado za l. 1934 je dobil predsednik ženevske razorožitvene konference Artur Henderson.

Nobelovo nagrado je za l. 1934 prejel angleški publicist Norman Angell.

Čestitke. Ko je pevka končala peti, so obkolili poslušalci njo in njenega deda ter obema navdušeno čestitali. »Zakaj pa tudi dedu?« — »Ker je gluha.«

Podplati iz svile - cestni tlak iz volne

Na Japonskem izdelujejo silno mnogo svile. Svile je na Japonskem toliko, da je ne morejo več prodati. Zato so se japonski strokovnjaki začeli pečati z mislijo, kako bi svilo koristno mogli porabiti v kake druge namene. Sedaj so iznašli, da bi se iz svile lahko delali trepni podplati za čevlje. Dognali so, da so svileni podplati na tlakovanih cestah prav dobri in trepni. To velja pa le, če so zatrtjevanja prizadetih krogov resnična.

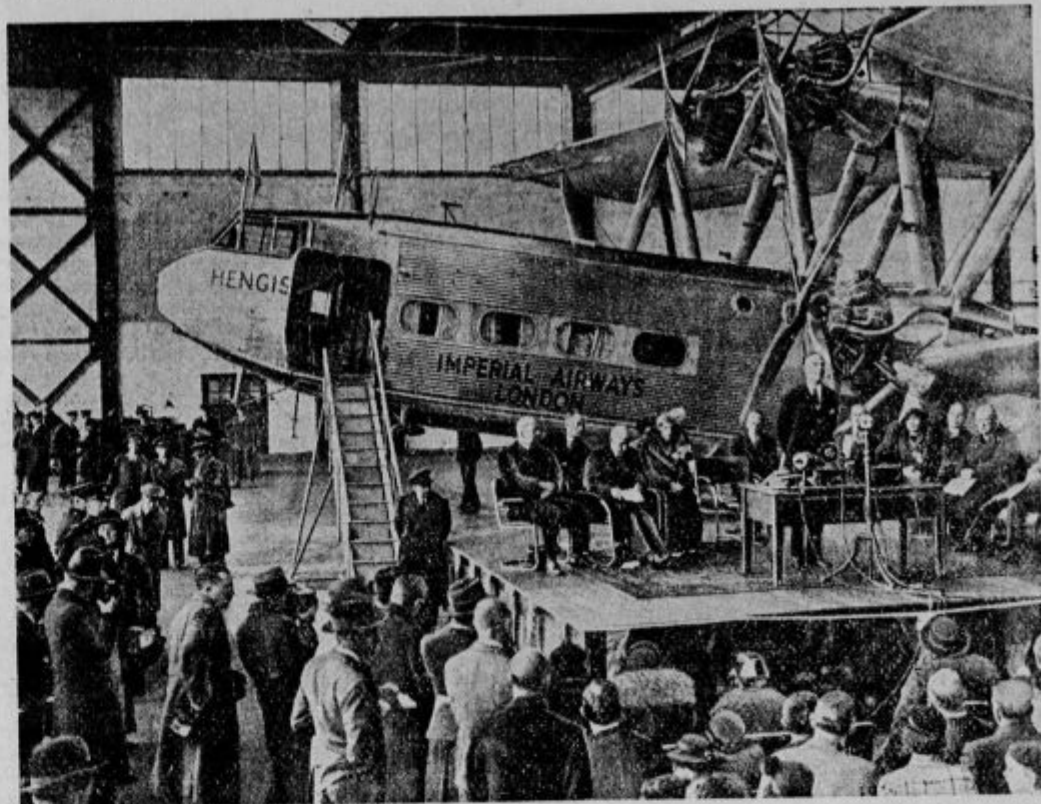
V Avstraliji pa imajo druge težave. Avstralija je dežela, kjer izdelujejo svetovno znano in najboljše volno. Toda tudi za volno so sedaj prišli slabi časi. Zaradi splošne gospodarske stiske po vsem svetu, zaloge avstralske volne zastajajo v skladiščih, ki so polna že do streh. Bistroumni Avstralsci so iznašli, da bi bila volna, pomešana s peskom, dobro sredstvo za tlakovanje ceste. Če se bo to obneslo, bomo morda ceste kmalu tlakovali z volno, mesto da bi jih tlakovali z asfaltom. Avstralskim poskusom se je pridružila tudi Nova Zelandija. Sedaj že tudi na Angleškem poskušajo, kako bi odpadke od volne porabili za tlakovanje ceste. V mestu Lancashire na primer so že tlakovali nekaj cest z volno — seveda samo za poskušnjo.

Ti poskusi dokazujejo, da živimo res v čudnih časih.

Dragocena želva

Kakor znano, v Indiji in na Kitajskem vozijo male enosedežne kočije namesto konj kuliji. To so najrevnejši ljudje pod božjim soncem. Sedaj poročajo o takem kuliju, da je iz vode potegnil ogromno premoženje. To premoženje pa ima obliko orjaške želve, katera je vključ s svojimi stoletni izkušnosti zašla v kulijevo mrežo. Kuli je želvo ujel v reki Vangpu. Zelva je znamenita zaradi tega, ker so na njenem oklepu našli zapisane kitajske črke in besede, katere pripovedujejo, da je želvo ujel in jo potem zopet spustil v vodo kitajski svečenik Pang pod vladno dinastijo Mingov. Zelva je potemtakem etara najmanj 350 let, če ne vračunamo let, kolikor je bila stara takrat, ko so jo pred 350 leti spustili v vodo. Kuli je sedaj v strašni zadregi. Od vseh strani mu ponujajo za to redko in dragoceno žival velike denarje, ki so za siromašnega kulija nepopisno bogastvo. Toda ubogi kuli se ne more odločiti, da bi se ločil od želve, ker je za Kitajca želva znamenje dolgega življenja ter jo Kitajci nekako po božje časte. Zato misli kuli, da bi razlal dobre duhove, ko bi se iznebil te čudovite živali.

Zračna pošta med Anglijo in Avstralijo

Pred kratkim obširno popisani tekmovalni polet iz Anglije v Avstralijo, ki se je končal v manj ko 3 dneh, že ima svoje posledice. Angleži so že organizirali pošteno zračno zvezo z Avstralijo. To bo najdaljša zračna pot, ki bo trajala za enkrat še 12 dni. Zaradi varnosti popotnikov in pošilk se namreč Angleži ne bodo držali rekordov. Med poletom bodo popotniki lahko včasih tudi izstopili in tu in tam tudi prenočevali. Zato bo potovanje trajalo 12 dni.

Na sliki vidimo slovesnost, ko so v Londonu odpirali novo progo. Na odru govori angleški zrakoplovni minister lord Londonderry. Za njim vidimo letalo, ki je takoj po govoru odletelo v Avstralijo.

Usoda dobrosrčnega tihotapca

„Kralj tihotapcev“, ki je 20 let vodil za nos nemške mejaše

Ni še dolgo tega, ko smo poročali, da so na Bavarskem ob češko-bavarski meji prišli nekega tihotapca, kateri je utihotapljal iz Češkega na Bavarsko ogrske konje. Ker se mož ni hotel udati, dokazov proti njemu pa niso imeli, so mu dali v ječo izdajalca, kateri je bil nekoč sam tihotapec. Temu izdajalcu pa je nepredvidni mož razložil vso svojo organizacijo. Tako so oblasti kmalu imele v rokah vse člane tihotapske družbe, razen enega, ki se je ponosno imenoval »kralj tihotapcev«.

Pri razpravi je državni pravdnik opozarjal, da tihotapstvo čeških in posebno ogrskih konj iz Češkega na Bavarsko silno škoduje slovečemu konjskemu sejmu v Straubingu. Ljudje, ki se nikdar niso pečali s konjerejo, so kar pod roko prodajali najlepše konje za nizko ceno, medtem ko domači konjereji na sejmi niso mogli doseči nobene cene za svojo doma vzgojeno žival. Obmejni finančni stražniki in orožništvo je sicer zasedlo vse znane dohode, a brez uspeha. Češko-bavarska meja je tako porasla z gostim gozdom in tako gorata, da je res nemogoče spoznati vse prehode čez mejo. Te poznajo samo domačini, ki so pa držali s tihotapci. Predrzniki tihotapci — tako je pripovedoval državni pravdnik — so v temnih nočeh in ob meglenih dneh vodili čez mejo cele črede najlepših ogrskih konj, katerim so po indijanskem vzorcu kopita ovili s cunjami, gobce pa povezali, da niso mogli rezgetati. Češkoslovaški prekupeci so na Ogrskem pokupili vse polno konj po nizki ceni ter jih nato iztihotapljali na Bavarsko ter pri tem dosegli 500—1000 odst. dobička.

Sedaj je ta tihotapska družba stala pred sodiščem in bila obsojena, vsa razen enega. Ta edini se je dolgo časa izmikal rokam finančnih organov. »Kralj tihotapcev« iz Fisterau je bil mlad močan kmečki fant, ki pa l. 1914 ni hotel na vojsko, ampak je pobegnil ter se skril v nepristopne gozdove ob češki meji. Kmalu je zbral okrog sebe celo četo tovarišev ter je 20 let vodil na čelu tihotapcev vojsko proti oboroženi sili nemških finančnih organov. Tihotapil je čez mejo vse, kar je bavarskemu obmejnemu prebivalstvu bilo potrebno: tobak, sladkor, tuje valute, govedo in konje. Bil je tako zvit in predrzn, da mu finančni organi nikdar niso mogli priti do živega. Pač pa je bil silno vesel, kadar je mogel svoje preganjalce na kak način pošteno potegniti. Tako jim

je nekoč »sporočil«, da bodo tihotapci tega in tega večera po tej in tej poti peljali čez mejo celo čredo govedi. Mejaši so bili brž na nogah in so zasedli vse kraje in dohode okrog označene steze. Končno se jim je posrečilo, da so na tisti stezi res zajeli suho bušo. To je bilo vse. V istem času pa je »kralj tihotapcev« na drugi strani prepeljal čez mejo celo čredo govede živine. Jeza mejašev je bila torej razumljiva.

Da je drzni tihotapec mogel 20 let vleči za nos nemške oblasti, je bilo vzrok to, da mu je bilo prebivalstvo na obeh straneh meje silno naklonjeno. Ljudje so ga zaradi njegove dobrosrčnosti naravnost oboževali. S svojim tihotapstvom je mož delal velike dobičke, katere pa je bogato delil z vsemi, ki so bili pomoči potrebni. Dobro je vedel za vsakega revnega starčka, za vsakega siromašnega otroka in ubogo vdovo in vsakemu izmed teh je vedno pomagal, kadarkoli je bila sila velika. Podpiral je s svojim denarjem cele družine revnih ljudi. Za svojo rojstno vas Fisterau je storil več dobrega, kakor pa vse uradništvo okrajnega glavarstva. Neki njegov prijatelj v Röhrenbachu je prišel v velike denarne zadrege, vsled česar so mu hoteli drugi dan zarubiti vso živino. Reče je bil ves nesrečen. Tisto noč pred rubežnijo pa je stopil v njegovo hišo »kralj tihotapcev« iz Fisterau, mu plačal vso živino ter jo še isto noč odgnal čez mejo. Biriči drugi dan niso imeli kaj rubiti.

Letošnjo pomlad pa ga je zadela usoda. Meglenega jutra je na smučeh drvel z gore v dolino, ko se je pred njim nenadoma pokazala močna obmejna patrolja. Naglo je zaokrenil pred patroljo vstran, zaklical še nekaj besedi v slovo in že skoraj izginil v megli. V zadnjem hipu je počil strel, ki ga je zadela v srce. Mrtvo truplo je na smučeh zgrmel v dolino.

Japonska špionaža na Angleškem

V zadnjem času je londonska policija natančno preiskala vse hotele in stanovanja, v katerih so nastanjeni Japonci. Takoj se je raznesla novica, da gre za špionažo, ki je v zvezi z bližnjimi zračnimi vojaškimi vajami, kombiniranimi z vajami mornarice. Baje gre tudi za utrdbe v Singaporeu. V ladjedelnici Woolwich je bil aretiran neki višji uradnik v trenutku, ko je hotel ukrasti važen načrt.

Slika s povodnji na Angleškem. Železniški most pri Exteru je v nevarnosti.

Slovensko gospodarstvo v l. 1934

Predsedstveno poročilo TOI o položaju - Proračun za 1935

Ljubljana, 12. dec.

Danes se je pod predsedstvom g. Ivana Jelačina vršila druga plenarna seja Zbornice za TOI, ki je obravnavala aktualna vprašanja našega gospodarstva in orisala težavno stanje številnih gospodarskih panog. Seji je prisostvoval zastopnik banske uprave g. dr. Borštnar.

V uvodu k svojemu poročilu se je gosp. predsednik z daljšim nagovorom spomnil smrti viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Poudarjal je globoko žalost vsega naroda nad smrtjo kralja, ki je prišla baš ob času njegovih največjih naporov za ureditev miru na Balkanu in v Evropi. Obširno je omenjal zanimanje blagopokojnega kralja za vsa gospodarska vprašanja. Ko je zaključil obem s svetniki »Slava kralju Aleksandru I.«, je sledil enominutni molk, s katerim so g. svetniki počastili spomin kralja. Nato je sporočil sklop predsedstva, da naj zbornica osnuje Muzej kralja Aleksandra Zedinitelja in naj v ta namen zbornica odredi iz svojih sredstev znesek 250.000 Din. Obenem pa je predlagala osnutek »Podpornega fonda kralja Aleksandra I. Zedinitelja«, iz katerega naj bi se vsako leto izplačalo onemoglim in osiromašenim pripadnikom naših stanov 25.000 Din podpor. Obenem naj zbornica odobri tudi pravilnika za obe ustanovi. Plenum je vse to soglasno sprejel in je bila poslana udanostna brzojavka kralju Petru II. ter pozdravni brzojav trgovinskemu ministru.

Predsedstvena naznanila

Nato je g. Jelačin sporočil, da je banska uprava odobrila proračun za 1934, nadalje računski zaključek za 1933, nadalje je trgovinsko ministristvo odobrilo izpremembo zborničnih pravil glede povišanja števila članov gostinskega odseka od 8 na 10, tudi je ministristvo odobrilo pravilnik za zbornično razsodišče. Nadalje se je konstituirala uprava zborničnega pokojninskega sklada ter je bila imenovana pokojninskega sklada izločena iz zbornične imovine. Zbornica je tudi predložila načrt volilnega reda ministristvu. Banska uprava je zbornici odobrila osnove abiturientskega tečaja, organizacijski statut za ta tečaj in učni, disciplinarni ter izpitni red. Abiturientski tečaj upravlja 5 članski odbor. Zbornica je tudi imenovala prisednice za obrtno in obrtnoprizivno sodišče. V daljšem govoru se je končno spomnil umrlega zb. svetnika gostilničarja g. Frana Kavčiča, katerega je slavil kot zaslužnega delavca v gospodarskih organizacijah.

Naš gospodarski položaj

Iz poročila g. Jelačina posnemamo te-le odstavke: Težko je danes v razvrzanih razmerah podati popolno sliko gospodarskega razvoja. Posebno težko je stališče zbornice, ker se opozorilo in ugovorom zbornice ne poklanja pravočasno potrebna pozornost in pride mnogokrat do ukrepov, ki povzročajo slabe posledice, in šele te posledice pripravijo nekatere do tega, da revidirajo svoje stališče. Obsežno je krčenje gospodarskega poslovanja, kar se najbolj vidi iz dejstva, da je bilo v Sloveniji v zadnjih dveh letih 3246 odjav trgovskih tvrdk in 6600 odjav obrtniških podjetij, toda te visoke številke ne pomenijo razbremenitve za ostale obrate, temveč pomenijo poslabšanje. Mnogo se vrste ljudi, ki brez oblastne prijave izvršujejo trgovino in obrt. V dravski banovini je že okrog 10.000 oseb, ki izvršujejo obrtniška dela, ne da bi zadostile predpisom obrtnega zakona. Najtežje pa nastaja šele tedaj, ko se vsa teža davkov zvrca na še preostale obrate. Trgovini škodujejo zadruge, pa tudi prodajalne industrijskih podjetij. S posebno skrbjo nas navdaja položaj našega gozdarstva, lesne trgovine in obrti. Kdor gleda številke izvoza v Italijo, bi mislil, da je položaj dober, toda pri tem ne upošteva, da je izvoz absolutno nerentabilen. Donos gozdnih posesti je danes obremenjen z najrazličnejšimi davki in dajatvami s 50% do 100%. Vprašanje italijanskih uvoznih carin igra pri nas veliko vlogo. Saj gre 60% vsega našega izvoza v Italijo. Zetja interesentov je, da pride čimprej do sporazuma z Italijo, ki bi omogočilo vsaj delno izboljšanje cen blaga. Slovenijo interesira tudi ureditev lesnega izvoza v Španijo, kjer so se pa pogajanja zavlekla.

Zaščita kmeta

Po prvi anketi Kmetijske družbe je bilo ceniti kmečke dolgove v naši banovini na ca. 1 milijardo Din. Temu nasproti je stalo 134.000 kmetijskih vlagateljev s 730 milijoni vlog. Po drugi statistiki (denarnih zavodov) so znašali kmečki dolgovi samo pri denarnih zavodih 983 milijonov Din. Po uradni anketi Priv. agrarne banke pa so kmečki dolgovi znašali sredi l. 1932 1185 milijonov Din. Ti dolgovi so se razdelili na 61.490 dolžnikov, kar pomeni, da je število zadolžencev znašalo 31,1% kmečkih gospodarstev. Naš kmet ni rabil Drž. hipotekarne banke, niti Priv. legirane agrarne banke, marveč smo tvorili zaokroženo gospodarsko enoto, ki je svoje lastne zmagovala z najširšim in najpogostejšim organiziranim varčevanjem. Navidezno visoka številka zadolžitve Dravske banovine ni nič drugega, kot izraz razvitega kreditnega gospodarstva. V zvezi s tem je vprašanje našega denarstva zato vprašanje psihološkega razpoloženja in čutenja širokih mas, ki ne smejo nikdar doživeti razočaranja, da so pogodbe in obveznosti samo fikcije in da se danes lahko človek poljubno zadolžuje, saj bo konec koncev itak prišlo do intervencije države. Pri reševanju vprašanja kmečkih dolgov bo treba v veliki meri upoštevati, da se je zelo mnogo kmetov zadolžilo za golo prehrano, kakor tudi za potrebe rodbine in bi bilo treba to vprašanje obravnavati drugače kot ostale kmečke dolgove.

Z ozirom na termin 15. novembra, ko je treba plačati 6% obresti, je dobra tretjina kmečkih dolžnikov točno plačala zapadle obresti, vendar je delež onih, ki niso plačali, zelo znaten. Le manjši del kmetov dejansko ni mogel zadostiti svojim obveznostim.

Minimalne mezde

Isto delo, za katerega se zahteva ista kvalifikacija in napor, je v raznih delih naše države različno plačano in še celo v naši banovini sami imamo v eni in isti industrijski skupini razlike, ki znašajo 100% pa tudi 200%. Tako stališče je trajno nevzdržno, ker vpliva na produkcijske stroške. Po ugotovitvah osrednje Inspekcije dela znašajo stroški za prehrano delavstva v naši banovini 25% do 100% več, kakor v drugih banovinah. Zato zbornica smatra, da bi se to vprašanje najbolje uredilo s kolektivnimi pogodbami, ki naj bi, ako jih sklene večje število podjetij, veljale obvezno za celo stroko.

Načrti glede izvedbe zavarovanja za starost in onemoglost, ki so prišli doslej v javnost, so dokaj nezreli in ne morajo tvoriti podlage za razpravo. Vprašanje je, če je sploh za to primerna konjunktura, kajti izvedba bi pomenila najmanj 110 milijonov Din novih socialnih bremen. Centralizacija pokojninskega zavarovanja nasprotuje vedno naglašeni stališču gospodarskih krogov in bi pomenila nov odtok našega denarja iz našega gospodarskega območja, ki je že itak dovolj izgubilo z odtokom pupilarne denarja.

V naši zunanji trgovini čujemo, da se namerava sedaj uvesti nov režim napram onim državam, s katerimi imamo izredno pasivne bilance.

V industrijskem poslovanju so nastopile težkoče, ker je bila odklonjena izdaja dovoljenj za kakšnih 10 novih podjetij, od katerih je bila večina že instalirana in so mnoga celo že obratovala. Na vsak način je potrebno, da se že obstoječim podjetjem omogoči nadaljnje obratovanje.

Davčna vprašanja

Davčna reforma je dala zborničnemu uradu veliko posla, ker so bili na eni strani nejasni davkoplačevalcem mnogi predpisi, na drugi strani pa so izvršilni organi tolmačili mnoge odredbe po svoje, posebno glede računskih taks in davčnega minima za pridobitno. Zbornične akcije se nanašajo na vprašanje praktične izvedbe pobiranja računskih taks, da ne bi motila trgovskega poslovanja in da se ne bi zahtevala prejemna potrdila pri dostavi blaga. Številne akcije so obravnavale vprašanja, ki so se pojavila pri praktični izvedbi predpisov o določitvi minimalne pridobitne itd. Ocena pridobitne po novih predpisih se je letos izredno zavlekla in so začeli davčni odbori posloovati šele novembra. O rezultatih intervencij pri davčnih uradih, finančnem ravnanstvu, pri odposlanstvu finančnega ministristva je dejal, da so ponekod davčni odbori skušali prilagoditi ocene dejanskemu prometu, toda za večino je po mestih davek povečan.

Gostinski obrati

Konec leta 1933 je bilo na zborničnem področju 6020 gostinskih obratov. Konec septembra 1934 pa 6028. Podroben pregled nam kaže, da so nazadovale redni gostinski obrati, na drugi strani pa naraščalo število malih obratov, to je buffetov, vinskih klet, krčem in ljudskih kuhinj. Poleg tega je opaziti, da prehajajo gostje iz hotelov, restavracij in gostiln v ljudske kuhinje. Gostinska podjetja zahtevajo, da oblasti gledajo na to, da menze služijo svojim članom, za katere so ustanovljene, in da ne poslujejo kot gostilniška podjetja samo s privilegijem, da plačujejo neprimerno manjše ali pa so sploh oproščene taks in dajatev. Nadalje zahtevajo, da se naše upravne oblasti ravnajo po vzoru prakse držav z razvitim tujimskim prometom, kjer se celo leto v večjih mestih sploh ni izdalo nobeno dovoljenje za gostinske obrate, ne glede na Avstrijo, ki je vveljala celo obrtno zaporo. V dravski banovini pride sedaj že na manj ko 200 prebivalec po en gostinski obrat. Če odštejemo polovico, ki odpade na ženske, in še eno tretjino na nedorastle, vidimo, da je število obratov prekomerno. V primeri z letom 1912 so gostinski obrati narasli ponekod za 174%, za kar ni mogoče navesti stvarnih gospodarskih razlogov.

Obrtni zadeve

Število najvažnejših rokodelskih obrtov je znašalo konec l. 1934 (v oklepajih podatki za l. 1925): čevljarji 3310 (3300), mlinarji 2548 (2422), šivilje 1993 (1258), mizarji 1819 (1605), krojači 1775 (1710), kovači 1528 (1376), mesarji 966 (802), peki 617 (507), kolarji 610 (620), sedlarji 350 (352), ključavničarji 306 (276), tesarji 252 (270), zidarji 246 (250), kleparji 234 (178), sodarji 209 (235), usnarji 132 (149), mehaniki 120 (46).

Število obrtnih vajencev je padlo od 8800 v l. 1933 na 7000 v l. 1934. Od tega je obiskovalo obrtno-nadaljevalne šole 4923, lani 5640, brez pouka pa je ostalo 2077 (3148). Od 168 obrtniških združenj je poslalo podatke o številu pomočnikov 129 združenj s 15.231 člani, pri katerih je bilo prijavljenih 8364 pomočnikov. Če se v tem sorazmerju upoštevajo še neprijavljeni pomočniki, bi njihovo celotno število znašalo nekaj nad 9000.

Revizija zborničnih taks

Z ozirom na nalog trgovinskega ministristva je zbornica sklenila po poročilu tajnika g. Zagarja, da revidira tarifo o zborničnih taksah, ki je bila sprejeta na plenarni seji 28. decembra lani. Vse obrtniške takse se znižajo za eno tretjino. Nadalje se zniža taksa za preselitev obrata na eno polovico. Spremene se takse za carinske olajšave in ugodnosti po praktičnih opažanjih zbornice. Takse za trgovske in industrijske obrate ostanejo nespremenjene.

Proračun za 1935

Na predlog zborničnega predsednika je plenum soglasno sprejel zbornični proračun za leto 1935. Proračun znaša v potrebnih 3.015.238 Din (za 1934 2.994.041 Din) ter s kritjem 3.076.000 Din (1934 3.156.000 Din). Da se doseže proračunsko kritje, bo znašala določena pridobitno ter davek družb, ki so obvezane davčno polagati račune, 8%, dočim

Prodamo

Za Božič

se Vam nudi zaradi izpraznitve zaloge zelo ugoden nakup raznih aluminijastih igračk, orodja za otroke itd. — pri trdki Stanko Florjančič, Zvezdina, Resljeva cesta št. 3 (vhod skozi dvorišče). V račun se vzamejo tudi hranilne knjižice Kmetске ter ljudske posojilnice v Ljubljani. Trgovci znaten popust. — Ne zamudite ugodne prilike!

Prima zimska jabolka

sortirana, od 2,50 Din dalje. Stalna sadna razstava pri Kmetijski družbi. Novi trg 3 in Igriska ulica 3 (za dramo). Telefon 2105 ali 3753. (I)

Izposojamo

Plošče . . . 2 Din
Gramofone 10 Din
'Elektroton'
Ljubljana
Tavčarjeva ulica 3

Lepe jasele

kompletne ali posamezne pastirke, ovčice, hlevčke itd. - razprodaja najceneje: Sv. Petra cesta št. 17, Ljubljana. (I)

Telefon 2059
PREMOG
KARBOPAKETE
DRVA, KOKS nud!

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Zdravnik-lekarnar

svetuje pri boleznih želodca, čreves, jeter, ledvic, žolča, hemeroidov, skleroze - mesto falsificiranih inozemskih grenčic naravno, ceneno, domačo **Jordan grenčico**. Prijetna za piti. Daljša uporaba neškodljiva. Dieta odveč.

KRZNO

velika izbira pri
Soper Maribor, Glavni trg 9
Ponovila, barvanje
solidno in po ceni!

Razna perutnina

jajca, med, orehi in jabolka vedno v zalogi po konkurenčnih cenah v filijalni trgovini Kmetijske družbe, Igriska ulica 3 (za dramo). Telefon 3755.

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najudobnejše in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (I)

Zajamč. sveža jajca

zaboj 720 komadov 430 Din — razpošila franko vsaka železniška postaja G. Drechsler, Tuzla. (I)

»Singer« živalni stroj

nerabljen — prodam za 780 Din. Čaužek, Sevnica. (I)

je znašala doslej 10%. Tudi doklade na 50%

minimalnega davka po drugem odstavku čl. 86 zakona o neposrednih davkih se zniža od 10% na 8%. Zbornično predsedstvo pa se pooblašča, da predpiše podjetjem, katerim je davek odmerjen po drugem odstavku čl. 86, v slučaju potrebe dopolnilno doklade.

Za car. unijo z Bolgarijo

Prvi samostojni predlog je podal predsednik g. Jelačin. Z ozirom na novo trgovinsko pogodbo z Bolgarijo in z ozirom na splošno težnjo za zблиžanje obeh držav naj zbornica predloži ministru trgovine in industrije pismo predstavko, naj kr. vlada čimprej pristopi k pripravam za skorajšnja pogajanja in carinske unije med Jugoslavijo in Bolgarijo. Predlog je bil sprejet z največjim odobravanjem.

Sanacija denarstva

Z ozirom na sedanji položaj regulativnih hranilnic je predlagal g. Senčar, da se zbornica zavzame za to, da prevzame Državna hipotekarna banka od regulativnih hranilnic vsa komunalna in javna posojila. Hranilnicam naj se omogoči nadaljnje sprejemanje in upravljanje zapuščinskega in pupilarne denarja, zakar je potrebno spreminjati nekatere člene zakona o Drž. hip. banki ter § 160 zakona o nesodnem postopku. Nadalje naj se uredi vprašanje likvidacije avstroogrških predvojnih državnih rent, katerih imajo naši zavodi za 86,8 milj. kron. V petnajstih letih, odkar se kuponi ne izplačujejo, so slovenske hranilnice prikrajšane za nad 52 milj. kron. Oživi naj se kuponska služba za avtonomna posojila bivše vojvodine Kranjske, bosansko-hercegovska deželna posojila ter bosansko-hercegovska deželna železniška posojila. Likvidirajo naj se naložbe pri Poštni hranilnici na Dunaju, ki znašajo ca. 30 milj. kron. Dunajska poštna hranilnica je naša poštna hranilnica že izročila okrog 10 milj. Din vrednot, da bi se teratilo naših državljanov izplačalo, vendar se izplačilo še ni izvršilo. Pospešeno naj se rešijo prošnje hranilnic za zaščito in predloži naj se načrt zakona o samoupravnih hranilnicah. Z ozirom na velike socialne, kulturne in humanitarne naloge regulativnih hranilnic je mobilizacija njih vlog nujno potrebna.

CENENA BOŽIČNA PRODAJA

Kvalitetno blago, toda času primerno ceneno!

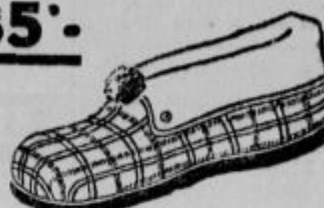
Din 29^{.-}

vel. 20-25

Topli čevlji iz finega, rdečega meltona, podplat iz klobučevine l. usnja. Veličina 26-30 samo Din 34^{.-}

Din 35^{.-}

Ženske copate, lepi desini; Najfinjša izdelava Din 48^{.-} in 65^{.-} Za moške copate iste cene. Tudi visoke z zapono.

Din 155^{.-}

Rjavi tel. boks z okrasom. Isti v najboljši izdelavi s kombinacijo tjulenjevega usnja od Din 175^{.-} dalje.

Din 148^{.-}

Črni chevr. z okrasnim luknjenjem. Isti iz lake in antilop-usnja ali iz rjavega chevr. z rjavim usnjem ali z rjavim antilop-usnjem od Din 175^{.-} dalje.

Din 145^{.-}

Zelo elegantni čevlji iz antilop-usnja s pentljo. Isti v najboljši izdelavi Din 195^{.-}

Din 110^{.-}

Snežni čevlji iz gumijskega z volneno podlogo. Isti z zip-zapičcem, črni ali rjavi, od Din 175^{.-} dalje Velika izbira najmodernejših oblik.

Humanik

Ljubljana, Tyrševa cesta 1a „Petovia“
Maribor, Gosposka ulica 17
Celje, Aleksandrova cesta 1

Borza

Dne 12. decembra 1934.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal na ljubljanski borzi avstrijski šiling neizpremenjen ter je notiral 8.10 do 8.20, dočim je na zagrebški borzi popustil na 8.06 do 8.16. V Beogradu je notiral 8.09 do 8.19. Grški boni v Zagrebu 29.02 do 29.72, v Beogradu 29.15 do 29.85. Angleški funt je na zagrebški borzi popustil na 228.20 do 229.80, na begradski pa na 227.53 do 229.13. Španska pezeta v Zagrebu 5.70 blago. Budimpešta v Beogradu 8.80 blago.

Ljubljana. Amsterdam 2314.85—2326.21, Berlin 1372.91—1383.71, Bruselj 799.13—803.07, Curih 1108.35—1113.85, London 169.03—170.63, Newyork 3395.78—3424.04, Pariz 225.68—226.80, Praga 142.95—143.81, Trst 291.79—294.19.

Curih. Pariz 20.6625, London 15.29, Newyork 308.875, Bruselj 72.15, Milan 26.35, Madrid 42.175, Amsterdam 208.825, Berlin 123.95, Dunaj 73.3 (57.2), Stockholm 78.80, Oslo 76.80, Kopenhagen 68.25, Praga 12.905, Varšava 58.15, Atene 2.92, Carigrad 2.49, Bukarešta 3.05, Buenos-Aires 0.765.

Vrednostni papirji

Tendenco za državne papirje je bila danes čvrsta in so tečaji deloma celo narasli. Le vojna škoda je tendirala slabše. Promet ni bil znaten ter je bilo na zagrebški borzi zaključenih samo 400 komadov vojne škode. Nadalje je bilo zdajčenih 40 delnic Priv. agr. banke in 250 delnic osj. sladkor. tovarne.

Ljubljana. 7% inv. pos. 60—70.50, agrarji 40—41.50, vojna škoda 336—338, begl. obv. 54.50 den., 8% Bler. pos. 64—65, 7% Bler. pos. 54.50—55.25, 7% pos. DHB 64—67.

Zagre. Drž. papirji: 7% invest. pos. 69 den., agrarji 40 den., vojna škoda 336—338, 12. 336—338 (337), 6% Bler. pos. 54.50 den., 8% Bler. pos. 63—65, 7% Bler. pos. 54.50—55.25, 7% pos. DHB 64—68. — Delnice: Narodna banka 5000 bl., Priv. agr. banka 220—222 (220), Osj. sladk. tov. 109—121 (120), Osj. livarna 80—150, Impex 50 den., Trboveljska 101—108.

Beograd. Drž. papirji: 7% invest. pos. 70—71, agrarji 41—41.50 (41.50), vojna škoda 337—337.57 (337), 12. 337—337.50, 6% begl. obvez. 56.50—56.75 (56.75), 7% Bler. pos. 54.50—55.50, 7% pos. DHB 65.50 bl. — Delnice: Narodna banka 4950 bl., Priv. agr. banka 224—227.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženi tovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. Pri oglaševanju reklamnega znatja se račun enokolonjska, 3 mm visoka petineta vrstica po Din 250. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prireditve

Kavarna Stritar
Vsak večer koncert. (h)

Kupimo

Krožno nihhalno žago
dobro ohranjeno, kupimo.
Ponudbe upravi »Sloven-
ca« pod »Zaga« št. 13963.

Vsakovrstno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah
ČERNE, uvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

Za razmnoževanje

kupimo rabljen, dobro
ohranjen stroj »Senzator«.
Ponudbe na »Čehostaklo«
B. Lisek — Komenskega
št. 20. (k)

Stanovanja

ODDAJO:
Dvosobno stanovanje
takoj oddam solidni
stranki. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 14042. (č)

Vnajem

IŠČEJO:
Parterno skladišče
svetlo in suho, 80—100
m², na prometnem kraju,
tudi dvorišče, se išče za
takoj ali 1. februar. Po
možnosti s priključenimi
pisarniškimimi prostori z
eno ali dvema sobama. —
»Ukoda«, d. d., Ljubljana,
Tyrševa ul. 31. Telefon
št. 32-49. (m)

Pazite na svoje zdravje in na svojo obutev!
Furisti, lovi, smučarji in vsi oni, ki imajo bodisi poklicno, bodisi v zabavo opravka v vlažnem terenu ali v snegu naj uporabljajo mazilo HEVEAX, za katero jamčimo, da napravi vsako obutev nepremakljivo. — Dobiti jo je v vseh specialnih trgovinah ali pri glavnem založniku: Lekarna Mr. M. Leustek, Ljubljana, Resljeva cesta 1.

Zobotrebce

v snopiščih, okroglo in ploščate, kupujem vsako količino. — Ponudbe z vzorci in najnižjo ceno na »KING« - Beograd - Vrazova 26

PREHODNA DEKLARACIJA DOBA JE MED 12. IN 17. LETOM.

To je doba, ko mora imeti vsako dekle jako in zdravo kri, močne in zdrave živce in izboren tek. To daje »Energina« za lažanje krvi, živcev in teka.
»Energina« se dobi v vseh lekarnah, polilitrski steklenici 35 Din.
Reg. S. br. 4787/32

Tekma okrog sveta

Gordon je imel vtis, da išče vozač mirnejše ulice, kjer je drvel z blazno hitrostjo ter dosledno zavijal v stranske ulice v upanju, da bi ga na ta način izgubili zasledovalci, ako so mu še na sledi, iz vida.

Izkazalo se je, da zama, ker ko je Gordon na koncu daljših ulic pogledal skozi okence zadaj, je zapazil isti avto, ki jima je bil sledil že poprej, kakor je vprav zavil v ulico. Nekako so policisti torej vendarle izvedeli za prestop beguncev v drug avto. Morda jim je povedal volun, ki se je skrival med množico na Rdečem trgu, kakršnih je bilo tam nedvomno nekaj, zakaj sami gotovo niso mogli opaziti prestopa.

Svoje opazovanje je sporočil svoji spremljevalki, ki je o tem obvestila vozača.

Nič več ni pomagalo. Kot policijski avto se avto, ki jima je sledil, sploh ni oziral na prometna pravila, in ako je hotel vozač modrega avtomobila v smislu svojih dolžnosti do organizacije svoje goste spraviti na varno, je moral postopati enako. Imeli so samo prednost kratkega prehiteja, in ako niso hoteli še tega izgubiti, so morali napeti brezobzirno vse sile.

Po vsem videzu je vozač ravnal po premišljenem načrtu, ki ga je nemara že v podobnih primerih na osnovi svojega — tole posebnim potrebam prilagojenega — poznanja okolice preizkusil. Avto se je bližal zdaj Smolenskemu boulevardu, prav gotovo z namenom, da se tam na velikem, zdaj v oglednem prostoru, v gosti množici skriva sledovalcem.

Odkar je bila Rusija primorana spet v širokih mejah dovoliti svobodno trgovino, trguje vsakdo očitno, kar je bilo vse dotlej le skrivaj mogoče.

Preskrbite se pravočasno z zimsko obutvijo!

39.-

Za gospode galoše, v katerih lahko svobodno gazi po blatu in brozgi. Čisti čevlji — zadovoljna gospodinja!

29.-

Po delu udobnost v naših copatah, ki so gorke in poceni!

89.-

S toplo volneno podlogo in usnjenim podplatom, ne bojte se zime, ne mraza

Po poročilih metereoloških postaj se približuje zimsko vreme.

Ne čakajte na zadnji trenutek. Pridite v naše prodajalne že sedaj, dokler ni velikega navala, da vas zamoremo vestno postreči

Blata

Z gumastim podplatom, priporočljiv za dela pri električnih napravah.

99.-

79.-

Solidni čevlji z usnjenim podplatom otrokom za zimo in sport

79.-

Za nemirne otroke in odrasle škornjčki, zajamčeno nepremakljivi

69.-

Gospem za vsak dan, ko gredo iz hiše, naše odlične in poceni snežke

29.-

Posrestva

Hiša

novozgrajena, visokoprtilna, z dvema krasnima stanovanjema — napredaj. V hiši je vodovod, elektrika ter angleška stranišča. Dalje je napredaj več stavbnih parcel. Poizve se pri I. Oražem. Moste pri Ljubljani. (p)

Obrt

Posteljne mreže
na lesenih okvirjih izdeluje, popravlja pa vsakovrstne najceneje Alojz Andlovic — Komenskega št. 34. (t)

Božične jaslce ter hlevčke

primerne za dom in za cerkev kompletne garniture kakor tudi posamezne komade nudimo različnih velikosti, v finih in navačnih izpeljavah, lesene, iz papirnate mase in vlite. Cene izredno nizke, tako da si jih lahko kupi prav vsak.

Oglejte si našo zalogo.

Podružnica Jugoslovanske knjigarnice

h. Nličman

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2

Znake

„Čuvajte Jugoslaviju“ s sliko blagopokojnega kralja Aleksandra I.

garantirano pozlačene s čistim zlatom od 24 karat, izdeluje in prodaja samo na veliko: Pooblaščen kovnica d. d., Beograd, Bulevar Vojvode Mišića 43. Prodaja v manjših količinah: Slavko Marković, Maribor.

Inserirajte v „Slovenca“

Naznaniamo žalostno vest, da nam je nocoj umrl v Leonišču naš ljubljani soprog, oče, brat, stric, svak in nečak, gospod

Šime Stošić

gostilničar

previden s tolažili sv. vere, v 42. letu starosti.

Pogreb blagopokojnika bo v četrtek, dne 18. decembra ob 4 popoldne izpred mrtvašnice, Stara pot št. 2, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, dne 17. decembra 1934 ob 7 zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

V Ljubljani, dne 11. decembra 1934.

ZALUJOČI OSTALI

Ako že ne trguje obrtoma, pa vsaj zdaj pa zdaj, da prodaja kot edini ostanek iz boljših časov kak drag spomin, ki ga je bil do poslednjega obupnega trenutka hranil. Prodati mora, da reši sebe in svoje smrti od lakote, ki so ji kljub temu zapisani, ko bo uporabljen poslednji kosček kruha, ki si ga nabavijo z izkupičkom.

Tu na Smolenskem trgu se zbira vse. Vse, kar ima še zamenjati kako poslednji dragocenost za par komadov drobiža po deset, petnajst, dvajset in petdeset kopejk, ali pa za nekaj borih srebrnih rubljev. Toda tudi drugi, poklicni trgovci, ki prodajajo vse, od starih zdravilnih žebeljev in ponošenih oblek, ki so jih kje iztržili kot cunje po teži, pa vse do diamantov in drugih dragocenih okrasov.

Trg je zmeraj prenatrpan s čudno razčepano, prizadevno množico. Azija in Evropa, orient in London, svila in ceneno platno se tu stekajo v ogromen starinarški trg, v pravcato orgijo umazanije, cap in neblagih vonjav. Ob potih, ki vnašajo vsaj nekaj reda v to zmedo, stojijo drug zraven drugega oni, ki imajo en sam komad napredaj, moški in ženske, z resnimi, čedno umitimi obrazi, in ponujajo mimoidočim kako vazo ali srebrno posodo, tanek porcelan ali uro. Ure in ure čakajo na kupeca, noge jim tonejo v topečem se snegu in oči jim gledajo s topim pogledom obupa.

V modrem avtomobilu je Rusinja položila svojo levice na Gordonovo roko in istočasno svojo desnico na kljuko vrat. Dospeli so do konca trga in vozač je krenil, ko je prebrzel s polno silo nekaj sosednjih ulic, v siromašnejšo četrt.

Zdaj vem, kaj namerava, je zašepetala. »Policije se ne more otresti. Pripravite se, da v hipu skočite z voza, potem pa mi sledite!«

V najostrejšem loku je zavozil okrog ogla, zapeljal avto v stransko ulico in skoraj isti hip obstal. Deklica je mahoma odpahnila vrata in skočila

ven, Gordon za njo. Komaj sta zaloputnila vrata za seboj, že je avto zdirjal dalje.

Na prvi pogled je Gordon spoznal, da sta v siromašni, mračni ulici, ki je bila v še vedno naveljavajočem snegu videti še bolj mračna. Njegova spremljevalka je hitela, a ne preveč, da bi ne vzbudila pozornosti kakšnega morebiti opreznega očesa, proti hiši, pred katero je bil avto obstal, in je vstopila v vežo, ki se od ostalih vežnih vrat v ulici po ničemer posebnem ni razlikovala. Tu ga je potegnila za vrata, kjer sta postala, ne da bi ju kdo od zunaj mogel opaziti.

Bil je že zadnji čas, zakaj hip pozneje je zdrvel policijski avto mimo njiju ter jo ubiral za modrim avtom.

»Vabil bi policiste še neka cest naprej, potem se bo pustil dohiteti,« je dejala, oddahnila se, Gordonu. »Ako ga bodo spraševali o nama, jima bo povedal drugo ulico, v kateri sva bojd izstopila. — Odtod bi lahko kar šla kamorkoli ter se obrnila v katerokoli smer. Vsaj vi bi to lahko storili. Morda bi bilo celo bolje, ako bi tako ravnali...«

Videti je bilo, da premišljuje in da išče v sebi odločitve.

»Kako mislite?« je vprašal Gordon.

»Nekaj mi roji po glavi, samo — morda se podajate v nevarnost! —«

»Ne morem reči, da sem bil do te minute preveč na varnem. Ako mi morete povedati za kakršnokoli pot, po kateri bi dospel do sibirskega ekspresa, verujte, ne bom prav nič izbirčen glede sredstev. To je zdaj moja edina skrb. Zame je ena sama nevarnost, to je, da zamudim vlak, zakaj naslednji odide šele v ponedeljek, in takšne zamude časa napram svojima tekmeccema bi skoraj gotovo ne mogel nadomestiti.«

»Prav, torej pojditte z menoj!« je odločno dejala deklica. »Vi ste me rešili jetništva, kar je v

mojem primeru isto kakor smrti, in s tem ste preprečili tudi odkritje naše organizacije. Torej vam je dolžna hvaležnost. Ali mi hočete zastaviti vašo častno besedo, da ne boste nikdar nikoli izdali, kar boste zdaj videli? Seveda vas smem le toliko uvesti v naše skrivnosti, kolikor je potrebno za pomoč, ki jo potrebujete.«

»Obljubljam vam.«

»Prav. — Za nekaj časa se bom morala ločiti od vas in znabiti, da vas kdo sreča. V tem primeru mu recite moje ime: Aleksandra. To zadržite. Tu se poznamo vsi le po naših krstnih imenih in le malo nas je, ki poznamo tudi rodbinska imena drugih.«

S temi besedami je odšla proti ozadju nena- vadno globoko zidane in zelo stare hiše, katere ji je bila po vsem videzu zelo dobro znana.

Tam je odprla vrata, ki so vodila v klet, in je prosila Gordona, naj prižge svojo žepno svetilko.

Ko sta dospela do konca stopnišča, je brez obotavljanja stopila po dolgem hodniku, ki je bil tako nizek, da se je hodnik le razširil v večji okrogel prostor, do katerega je vodilo precejšnje število stopnic, ker je hodnik, po katerem sta bila prišla, končal samo dva ali tri metre od stopa. Stene oboka so bile v trojnem redu opremljene z dolgimi, vodoravnimi pomoli, kateri so jasno pričali, da je služil prostor nekdanj — ali pa, da služi še zdaj — za katakombe.